

# SRP

Sdružení  
rodinných  
příslušníků  
zaměstnanců  
MZV ČR



---

Zpravodaj č. 6, prosinec 2011



### Vážení čtenáři,

připravili jsme pro vás další, již šesté číslo Zpravodaje. Tentokrát se mimo jiné věnujeme velmi závažnému tématu - alkoholismu. Diplomacie patří z hlediska závislosti na alkoholu mezi rizikové profese - spojuje se zde vysoké pracovní nasazení s velkou mírou stresu a také relativně časté společenské povinnosti spojené s konzumací alkoholu. Ohrožení závislostí ale nejsou jen zaměstnanci, ale i jejich blízcí. U nich se ještě přidávají specifické problémy partnerů spojené s pobytem v zahraničí - např.

minimální možnost pracovat, vyšší nároky při školní přípravě dětí, atd. Na toto téma vám přinášíme rozhovor s odborníkem na léčbu závislosti MUDr. Nešporem - primářem mužského oddělení závislosti Psychiatrické léčebny Bohnice. Ne každý, kdo má problémy s alkoholem však potřebuje nebo může absolvovat tříměsíční léčbu na uzavřeném oddělení léčebny. Pro ty existuje ambulantní nebo stacionární léčba. Více v článcích na str. 10 – 14.

Tradičně se také zabýváme školami a financemi. Netradičně o pobytu v zahraničí píše Veronika Vacková - tentokrát z pohledu dítěte. Margarita Štěpánková napsala pokračování o tzv. dětech třetích kultur. O německé partnerské asociaci a o podmínkách získání státního občanství pro partnery zaměstnanců MZV píše naše kolegyně, Martina Lazarová.

Přeji vám příjemné čtení těchto a dalších článků a krásné prožití vánočních svátků.

Karolína Siegllová  
Předsedkyně SRP

## VE ZPRAVODAJI NAJDETE

Aktuálně...	2
Alkoholismus – jeden z problémů plynoucích ze specifík zahraniční služby	3
Nenajdete jinou zemi, kde je pivo levnější než minerálka, říká Karel Nešpor	5
Jak vyvrátit komerčně výhodný mýtus?	8
Alkohol na pracovišti	9
Alkoholik je nemocný člověk	10
Co nabízí Denní psychoterapeutické sanatorium Ondřejov	12
Protialkoholní léčebny, ubytovny, sanatoria, krizová centra, stacionáře, doléčovací centra	13
Česká škola bez hranic – Co je nového	14
Ze školních lavic	16
Udělení státního občanství České republiky	17
Zpráva o školném v roce 2011	19
Slovinsko, jak ho možná neznáte	20
Děti třetích kultur (2)	22
ANGLICKÝ KOUTEK, aneb čím se také zabývají naše děti, děti třetích kultur	24
Okénko do Evropy	25
Z rodinného alba – malý fejeton	28
O rodinné pokladně	28
Zprávy o misích	28
Volební pozorovatelské mise OBSE a EU - pracovní příležitost pro rodinné příslušníky	31
V příštím čísle Zpravodaje	32

### Vánoční charitativní bazar 2011 – Hilton

I letos, stejně jako v předešlých letech, se konal v hotelu Hilton vánoční charitativní bazar, pořádaný Diplomatic Spouses' Association. Tento rok ale o trochu dříve než obvykle, již 13. listopadu. Účastnilo se 48 států a výtěžek celé akce bude věnován stejně jako každý rok českým neziskovým organizacím.

Za posledních pět let se takto podařilo manželkám i manželům velvyslanců vybrat více než 20 milionů korun. Loni to bylo 4,2 milionu, peníze pak putovaly například do Nemocnice Milosrdných sester nebo do Nadace Dětský mozek. „Nadšení, s jakým se členové diplomatické komunity snaží získat prostředky na pomoc potřebným, je inspirující,“ uvedla dlouholetá patronka bazaru, první dáma Livia Klausová. "Nákupem na diplomatickém bazaru potěšíte hned dvakrát - neobvyklým dárkem své blízké a utracenou částkou někoho potřebného. Taková nákupní horečka dává smysl,“ dodala.



Stánek České republiky, který již popáté organizuje naše sdružení, tentokrát prezentoval Královohradecký kraj. Výtěžek, kterým přispějeme letos do společné kasy bazaru, činí 41.531,- Kč. Tombolu obohatila ČR dvěma poukazy na „Romantický víkend ve středověkém hotelu Zámecký resort Dětenice“.

### Členské shromáždění SRP

*V úterý 6. prosince 2011 se v prostorách MZV konalo Členské shromáždění SRP.*

Referovali jsme o aktivitách SRP za uplynulý rok – charitativní bazar, účast na projektu „firemní školka“, vydávání Zpravodaje a poskytování informací nejen členům SRP. Navrhli jsme také zavedení (na zkoušku) členství bez poplatku. Nedaří se nám totiž výrazně zvýšit členskou základnu, což nám pochopitelně může znesnadňovat vyjednávací pozici s ministerstvem. Je to opravdu škoda – vždyť s problémy při výjezdu a návratu se potýkáme všichni. Uvidíme tedy, zda zjednodušená registrace - přes internet na [www.mzv.cz/sdruzeni](http://www.mzv.cz/sdruzeni) - přinese výsledek. Připojte se k nám!

*Karolína Sieglová*

### Péče o děti ve věku 1 – 6 let pro rodiny zaměstnanců MZV – „Firemní školka“

Dne 22. září 2011 schválilo kolegium ministra materiál předložený generálním sekretářem MZV a zpracovaný odborem PERS, ve kterém kolegium (zkráceně):

- souhlasí obecně se záměrem a s pokračováním příprav firemní služby péče o děti na MZV, a to s datem zahájení provozu 1.9. 2012, případně 1.1. 2013,
- ukládá Odboru správy rozpočtu do 30.11. 2011 prošetřit možnosti čerpání finančních prostředků na zřízení a provoz školky z rozpočtu MZV nebo z jiných zdrojů,

- ukládá vrchnímu řediteli Sekce logistické do 30.11. 2011 prověřit možnosti řešení prostoru pro firemní školku,
- ukládá Personálnímu odboru sledovat a prošetřit možnosti žádat o grant z Evropských sociálních fondů (oblast lidských zdrojů a zaměstnanosti),
- ukládá odboru PERS, Pracovní skupině pro rovné příležitosti a generálnímu sekretáři uvedené kroky koordinovat a do konce roku 2011 předložit kolegium výsledky všech zjišťování.

Shrnující materiál pro kolegium bude zpracován až po uzávěrce tohoto čísla Zpravodaje. O dalším rozhodnutí kolegia budeme informovat na intranetu (Rodinná politika) a poskytneme text pro webovou stránku SRPu. Aktuální informace poskytnete PhDr. Nora Jurkovičová (PERS), 224 182 147, nora\_jurkovicova@mzv.cz .

Zásadním problémem k řešení se nyní jeví způsob financování školky. Generální sekretář MZV odeslal 21.11. 2011 dopis náměstkovi financí ČR v této věci s otázkou, jak lze školku financovat v souladu se všemi rozpočtovými pravidly a zákony.

Kromě MZV pracuje na firemní školce i MV a MK. MPSV tzv. dětskou skupinu již má, ale zatím specificky pouze jako pilotní projekt k připravovanému zákonu o službě péče pro děti. První kroky činí i MO a MF. V podstatě všichni čekáme na odpověď MF na dopis našeho GSE.

Vláda ČR ve svém letošním říjnovém Usnesení k Aktualizovaným opatřením Priorit a postupů vlády při prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže pro roky 2011-2012 stanovila resortům mj. úkol na firemní školce pracovat.

Nora Jurkovičová

## ALKOHOLISMUS – JEDEN Z PROBLÉMŮ PLYNOUCÍCH ZE SPECIFIK ZAHRAŇIČNÍ SLUŽBY

*Závislími na alkoholu jsou v České republice desítky tisíc lidí, "problém" s alkoholem dle statistik v ČR má 25% mužů a 10% žen. Nové statistiky z března roku 2010 vedené MUDr. Csémyim udávají, že je v ČR zhruba 550 tisíc lidí závislých na alkoholu (4x více než se doposud předpokládalo). Alarmující je i velmi rozšířené pítí dětí a mladistvých do 18 let.*

Alkohol musíme považovat za tvrdou, silně návykovou drogu, obzvláště v psychicky těžkých obdobích, kdy se stává berličkou. Její nebezpečnost spočívá v tom, že je všude, je legální a patří k různým rituálům (např. oslavy).

Alkoholismus nemá nic společného se vzděláním, inteligencí či vůlí. Prostupuje napříč celou společností a váže se k němu mnoho mýtů. Jedním z nich je přesvědčení, že inteligentní člověk se silnou vůlí alkoholu nemůže propadnout. Může. Jen asi 10 procent alkoholiků jsou lidé z okraje společnosti. Ostatní mohou být lidé jako vy – úspěšní manažeři, lékaři, učitelé, matky na mateřské. Existují určité rizikové skupiny, které jsou potenciálně více ohroženy alkoholismem. Např. lékaři, novináři a také pracovníci zahraniční služby. U nich je významným rizikovým faktorem snadná dostupnost alkoholu a vysoká míra stresu.



Alkohol totiž přinese krátkodobou úlevu při stresové situaci. Problémem však je, že tělo i mysl si rychle zvykne na pohodlný způsob odbourání stresu skleničkou a místo toho, abychom řešili podstatu problému a stresové situace, rychle sáhneme po alkoholu a napětí povolí. Pokud se k tomu připojí snadná dostupnost alkoholu, je na problém zaděláno.

## **Jsem závislý/á?**

*Jak poznat, že já nebo někdo v mém blízkém okolí je závislý?*

Primář mužského oddělení léčby závislosti Psychiatrické léčebny Bohnice, MUDr. Karel Nešpor zmiňuje základní příznaky závislosti na alkoholu. Je jich 6 a pokud jsou v průběhu asi 12 měsíců alespoň 3 přítomné, je vysoce pravděpodobné, že jste osoba závislá na alkoholu.

### **Dotazník závislosti**

*Všechny následující otázky se týkají období posledních 12 měsíců. Vyberte tu z následujících odpovědí, která se nejvíc blíží skutečnosti, a zatrhněte ji.*

- |   |                           |
|---|---------------------------|
| <b>1. Cítili jste během posledních 12 měsíců silnou touhu nebo nutkání pít alkohol?</b>   | <i>Ne - Někdy - Často</i> |
| <b>2. Nedokázali jste se ve vztahu k alkoholu ovládat? (Pili jste i tehdy, když to bylo nevhodné, nebo jste vypili víc, než jste původně chtěli?)</b> | <i>Ne - Někdy - Často</i> |
| <b>3. Měli jste tělesné odvykací potíže („abst’ák“) po vysazení alkoholu (např. nejčastěji třes po ránu)?</b>   | <i>Ne - Někdy - Často</i> |
| <b>4. Zvyšovali jste dávku alkoholu, abyste dosáhli účinku, původně vyvolaného nižší dávkou</b>   | <i>Ne - Někdy - Často</i> |
| <b>5. Zanedbávali jste dobré záliby kvůli alkoholu nebo jste potřebovali více času k opatrování a pití alkoholu či k zotavení se z jeho účinku?</b>   | <i>Ne - Někdy - Často</i> |
| <b>6. Pokračovali jste v pití alkoholu přes škodlivé následky, o kterých jste věděli?</b>   | <i>Ne - Někdy - Často</i> |

#### **Vyhodnocení**

*Spočítejte odpovědi „často“ a odpovědi „někdy“*

**3 - 6 odpovědi „často“ a „někdy“ znamenají, že se jedná o závislost.**

*Z šesti znaků závislosti jsou klíčové dva. Prvním znakem je bažení (craving) a druhým zhoršené sebeovládání. Tyto znaky spolu úzce souvisejí. I malé množství alkoholu nebo tzv. nealkoholické pivo mohou vyvolat bažení. Bažení zhoršuje sebeovládání i schopnost racionálního myšlení. To je nebezpečné. Alkoholů i jiným rizikovým podnětům je lépe se úplně vyhnout.*

*(Na základě mezinárodně platné definice vypracoval Karel Nešpor)*



## Léčba alkoholismu

*Alkoholismus je mezinárodně uznaná nemoc s kódem diagnózy F10. Při ústavní i stacionární léčbě má léčený nárok na pracovní neschopnost.*

### Typy léčby:

- **Ambulantní léčba** – AT (alko-toxo) ambulance:  
Dochází se na individuální setkání, ošetřující lékař je psychiatr. Není nutná pracovní neschopnost. Lékař případně předepíše léky k podpoře abstinence – Antabus, anticravingové léky (Revia, Campral – poměrně drahé, potlačující chuť na alkohol)
- **Ústavní léčba** – několikaměsíční (většinou tříměsíční) léčba. Předepsaná pracovní neschopnost. Součástí léčby je psychoterapie, skupinová terapie, relaxační techniky.  
Výhoda – izolace od případných lákadel.  
Nevýhoda – dlouhodobá pracovní neschopnost, izolace od rodiny.
- **Stacionární léčba** – 6-8 týdnů  
Tato forma je něco mezi ambulantní léčbou a ústavní léčbou. Klient dochází do protialkoholické léčebny na cca 8 hodin denně. Většinou mívá pracovní neschopnost, ale není zde omezen kontakt s rodinou. Častý je také denní stacionář u pacientů končící ústavní léčbu.

### Jak léčení vypadá

Náplní protialkoholické léčby je snaha o vytvoření zdravějšího životního stylu, ve kterém není místo pro alkohol. Během protialkoholické léčby je nutné naučit se zvládat stresové situace jinak než alkoholem a celkově zlepšit psychický stav člověka, ale i jeho kondici.

Součástí léčby je také psychoterapie, která může být individuální, skupinová či rodinná. Výhodou skupinové terapie je, že si člověk lépe uvědomuje, že se svým problémem není sám a je ostatními ve skupině podporován. Součástí léčby je také pracovní terapie.

Co když je někdo úplně na dně a nemá sílu nic zkoušet ani nikam chodit? Co když je někdo v tak špatném stavu, kdy pokud se ráno nenapije, se celý třese či dokonce má halucinatorní stavy typu delirium tremens nebo jiné alkoholické psychózy?

Pro lidi, kteří jsou na tom zle, existuje 24hodinová služba na **Centru krizové intervence, ta má pražské číslo 284 016 666.**

Do centra mohou zavolat o radu i rodiny pacientů ve vážném stavu.

## NENAJDETE JINOU ZEMI, KDE JE PIVO LEVNĚJŠÍ NEŽ MINERÁLKA, ŘÍKÁ KAREL NEŠPOR

*Primář MUDr. Karel Nešpor, CSc., špičkový odborník v oblasti závislostí, je od roku 1991 primářem mužského oddělení závislostí Psychiatrické léčebny Bohnice. Přednáší také na Subkatedře návykových nemocí Institutu pro další vzdělávání zdravotníků. Asi nepřekvapí, že nevěří na příznivé účinky malých dávek alkoholu...*

### *Podle statistik patří Češi v Evropě ke špičce ve spotřebě alkoholu. Jak si to vysvětlujete?*

Jistě to není tradicí. Spotřeba alkoholu na jednoho obyvatele zde byla před válkou přibližně třetinová. Roli hraje agresivní marketing alkoholu a daňová politika. Kromě Česka bychom těžko hledali zemi, kde je alkoholické pivo levnější než balená voda nebo minerálka.

*Myslíte si, že si diplomaté snadněji vytvoří závislost na alkoholu? Zejména v zahraničí na zastupitelských úřadech je řada příležitostí ke konzumaci: recepce, společenské podniky...*

Nejsem diplomat, takže nevím. V obecné rovině se za rizikové faktory považují snadná dostupnost alkoholu, stres, nedostatečný dohled ze strany nadřízených, odcizení a pijácká atmosféra na pracovišti. Posuďte sám, jestli se to diplomatů týká nebo ne.

*Nebezpečí jsou možná větší u rodinných příslušníků diplomatů. Často zůstávají doma, v cizí zemi, bez známých a znalostí místního jazyka...*

To bude velmi individuální. Fungující síť vztahů patří k ochranným činitelům. Ale moderní doba umožňuje s přijatelnými náklady volat třeba z Jižní Ameriky do Kraslic, a tak posilovat vztahy s tetičkou, která tam bydlí. Nedostatečná organizace času je jistě faktor rizikový. Tím se myslí nuda, nadměrná aktivita nebo chaotické střídání obojího. Jsou ale lidé, kteří si dokáží čas rozumně zorganizovat kdekoli, třeba i ve vězení. Neléčená závislost jednoho z manželů je mnohem rizikovější pro duševní zdraví celé rodiny. Doporučuje se zdravé sobectví, tj. myslet hlavně na sebe a na děti. Je to užitečné samo o sobě. Navíc se tak často zvýší motivace závislého jít se léčit a abstinovat.

*Jak postupovat, když u svého kolegy zjistím, že pije víc než je zdravé? A on třeba popírá, že pije příliš. Co s tím?*

Zaměstnavatel disponuje důležitými motivačními nástroji. Tím myslím třeba výdělek nebo prestiž, která je spojena s určitým zaměstnáním. Tyto nástroje je třeba využívat, a tak takového člověka přimět co nejdříve k léčbě. Je důležité, aby nepoškodil sebe a neohrozil spolupracovníky a nadřízené.

S problémovým člověkem je třeba si vážně promluvit. Samozřejmě, když je střízlivý. Lze konstatovat problém, poukázat na konkrétní incidenty a žádat změnu. Je také vhodné definovat podmínky, na jejichž splnění nadřízený trvá. Kdo není schopen překonat problém sám, měl by se léčit. Doma i v cizině existují dobré možnosti léčby.

*Ještě složitější situace může nastat v případě, kdy začne pít vedoucí zastupitelského úřadu, který nemá nadřízeného v místě svého působení...*

To, že je nadřízený daleko, ho nezbavuje odpovědnosti. Jako prostý lékař mohou těžko pro vaše ministerstvo vymýšlet kontrolní mechanismy. Ale nějaké by měly existovat. Možná by trochu pomohlo onoho vedoucího před odjezdem varovat a upozornit ho na možnost kontroly. Od podřízených nelze čekat, že budou informovat o problémech svého šéfa, jestliže:

1. Nevědí, zda by se jim za to nepomstil.
2. Nejsou si jisti, jak by taková informace byla přijata v Praze.



Opilý, a proto nevypočitatelný, nadřazený je zdrojem stresu pro celý kolektiv. Odhaduji, že mnozí to řeší žádostí o překlad jinam, aniž by sdělili svůj pravý důvod.

***O alkoholismu se v novinách příliš nepíše, ani na MZV se o něm příliš nemluví. Jaká by mohla být efektivní pomoc zaměstnavatele, a to třeba i v rámci rodinné politiky?***

Mít rodinu s sebou v místě působnosti je většinou výhoda. Chápu ale, že to není vždy možné např. z bezpečnostních důvodů. Další možností jsou preventivní programy, podobné těm, které organizují někteří soukromí zaměstnavatelé pro své elitní pracovníky. Takový program se může týkat prevence návykových rizik, ale také zvládání stresu, organizace času, aktivního odpočinku atd. Zaměstnavatel také může informovat o možnostech diskrétní psychologické i jiné pomoci pro pracovníky a jejich rodiny nebo takovou pomoc

zprostředkovat. V tomto případě je důležité zdůraznit, že pracovníci pomáhajících profesí jsou vázáni povinnou mlčenlivostí. Za její porušení může lékař nebo psycholog dostat podle trestního zákonníku až dva roky nepodmíněně.

### ***Jak se začít léčit***

- *Využívat svépomocné materiály. Např. knihu „Zůstat strážlivý“, jejíž rukopis je volně ke stažení z adresy [www.drnespor.eu](http://www.drnespor.eu).*
- *Krizová pomoc. I z ciziny lze zavolat na nějakou linku telefonické pomoci v Česku. To je možné anonymně. Např. Centrum krizové intervence v Praze má tel. 284 016 666.*
- *Anonymní alkoholici se jen v Praze scházejí přibližně 2x denně česky a 2x denně anglicky. Tato organizace působí i ve většině velkoměst po celém světě. Kontakty se dají najít snadno na internetu. Jak název říká, členové respektují svoji anonymitu a zásadně se oslovují pouze křestními jmény. Není třeba se předem objednávat.*
- *Placená psychoterapie je dostupná ve většině zemí. Platí se obvykle za hodinovou konzultaci. Ceny se v různých zemích liší, ale jsou pro lidi v diplomatických službách jistě přijatelné. Jméno klienta nebude soukromého psychologa nebo psychiatra zajímat, jestliže nežádá platbu od pojišťovny.*
- *Je také možné se soustavně ambulantně léčit v Česku a být se svým terapeutem v kontaktu přes internet nebo telefonicky.*
- *Jistě by se našla zahraniční zařízení, která dokáží poskytnout českému diplomatovi diskrétní ústavní léčení. To by ale bylo podstatně dražší než výše zmíněná ambulantní psychoterapie. Navíc luxus a kvalita nejsou vždy totéž. Pokud je nutná ústavní léčba, spíše bych doporučoval využít služeb zařízení v Česku. Řada z nich má dobrou úroveň. Výhodnou je i snazší komunikace a okolnost, že léčba se hradí z pojistného.*

*(Karel Nešpor)*

### ***Jaká je úspěšnost vaší léčby?***

Záleží na tom, kdy pacient přijde a také na kvalitě doléčování. Znam lidí, které závislost a s ní související problémy natolik vyděsily, že po léčbě chodili první rok na sekání Anonymních alkoholiků prakticky denně. Při takové intenzitě doléčování dokáže abstinovat skoro každý. Možná Vás překvapím. Jeden zahraniční kolega napsal, že krátká intervence pro problémy s alkoholem je to neúčinnější, co může lékař v celé medicíně udělat. Krátkou intervencí se myslí např. rada přestat pít a účinnost se poměřuje zdravotním efektem a vynaloženým časem.

***Existuje nějaká hranice spotřeby alkoholu, jejíž překročení je už „nebezpečné“? Vypiju cca 1- 2 piva průměrně denně, občas 1x, 2x týdně cca půl litru vína. Jsem už na šikmé ploše?***

Jak uvedené výše množství alkoholu není součástí



definice závislosti. Navíc závislost není jediným rizikem, které s sebou alkohol přináší. Dávka alkoholu, kterou zmiňujete, už např. pronikavě zvyšuje riziko dopravní nehody. Jsou lidé pro které je z různých důvodů bezpečná dávka alkoholu nula.

### ***Jsou ženy náchylnější k pití?***

Naštěstí nejsou a mají k tomu dobré důvody. Ženy jsou v mnoha směrech odolnější než muži a dožívající se vyššího věku. Ve vztahu k alkoholu jsou ale zranitelnější.

*Roman Krasnický*

## **JAK VYVRÁTIT KOMERČNĚ VÝHODNÝ MÝTUS?**

*Úryvek z knihy Karla Nešpora „Zůstat střízlivý. Praktické návody pro lidi, kteří mají problém s alkoholem, a jejich blízké.“ Host. Brno 2006.*

Pan Dr. Luděk Kubička je vědec mezinárodního formátu. Poprvé jsem se s ním setkal před asi 25 lety. Přinesl jsem mu data a požádal ho o pomoc při zpracování. Pan doktor data podrobil zničující kritice. Pak se smíloval a ukázal mi, které knoflíky mačkat na jeho tehdy nevidaném počítači. Pana doktora zajímají studie, při nichž se soubor zkoumaných osob sleduje deset i více let. Před lety požádal v cizině o grant na výzkum. Na financování se měli podílet výrobci alkoholu. Jeho projekt se líbil, ale příslušná organizace mu odepsala, že s ohledem na sponzora je třeba projekt přizpůsobit. Dr. Kubička přirozeně odmítl. Našly by se podobné příklady. Ve Velké Británii nabízeli lidé z alkoholového průmyslu peníze za diskreditaci knihy o alkoholu, která se jim nelíbila. U nás v 90. letech zorganizoval kdosi zainteresovaný na reklamě alkoholu pro poslance parlamentních stran „studijní cestu“ do Švýcarska.

Škodlivost velkých dávek alkoholu se prokázala už dávno, ale jak je to s malými dávkami? Od Dr. Kubičky jsem dostal kopii práce, která vyvrací komerčně výhodný mýtus. Americký tým v ní popírá jakékoliv příznivé účinky malých dávek alkoholu.

### ***Kdo by měl od alkoholu zcela abstinovat***

- *Lidé závislí na alkoholu*
- *Nemocní s chorobami, které alkohol zhoršuje (nemoci jater, epilepsie, onemocnění slinivky břišní atd.).*
- *Ti, kdo jsou léčeni léky, jež se s alkoholem nesnášejí.*
- *Ti, kdo řídí automobil či se věnují rizikovým činnostem.*
- *Lidé se zhoršeným sebeovládáním a sklony k násilí.*
- *Těhotné ženy.*
- *Děti a dospívající (otravy i po malých dávkách, závislost vzniká velmi rychle, vyšší riziko problémů s ilegálními drogami).*
- *Závislí na lécích a drogách. Předejde se tak možnému přesmyku závislosti z ilegální drogy na alkohol.*
- *Patologičtí hráči (alkohol u nich zhoršuje sebeovládání).*
- *Děti rodičů závislých na alkoholu a to i v dospělosti.*

*Starší materiály Světové zdravotnické organizace uváděly jako bezpečnou dávku 20 g 100% alkoholu, což odpovídá asi 2 deci vína, půl litru piva nebo 50 ml destilátu. V novějších materiálech žádný takový údaj nenajdete. Důvody budou patrně tyto:*

- *I tato relativně nízká dávka poněkud zvyšuje riziko rakoviny prsu u žen.*
  - *Alkohol je návyková látka. Nelze s naprostou jistotou říci, jestli u toho či onoho člověka nedojde ke ztrátě kontroly.*
- (Karel Nešpor)*

Autoři dokazují, že do kontrolních skupin kritizovaných prací byli mezi abstinenty řazeni lidé, kteří přestali pít alkohol ze zdravotních důvodů a lidé vyššího věku. Některé studie dokonce řadily mezi abstinenty ty, kdo nepravidelně pili alkohol. Kritická studie mě zaujala i zeptal jsem se Dr. Kubičky, co si myslí o metodice a autorech. Pan doktor považuje obojí za špičkové. Jsem zvědav, jestli se této v odborných kruzích často citované studii dostane široké publicity. Nemohu na to nabídnout grant. Alespoň odkaz na literaturu: Fillmore KM a spol.: Mírné pití alkoholu a snížené riziko úmrtnosti: systémová chyba v prospektivních studiích. *Addiction Research & Theory*, 2006; 14(2):101-132.

## ALKOHOL NA PRACOVÍŠTI

Zákoník práce zaměstnancům (v ust. § 106 odst. 4 písm. e) ukládá mimo jiné povinnost nepožívat alkoholické nápoje na pracovištích zaměstnavatele a v pracovní době i mimo tato pracoviště, nevstupovat pod jejich vlivem na pracoviště zaměstnavatele.

Zaměstnanec je (ve smyslu ust. § 106 odst. 4 písm. i) zákoníku práce) povinen podrobit se na pokyn oprávněného vedoucího zaměstnance písemně určeného zaměstnavatelem zjištění, zda není pod vlivem alkoholu.

Neuposlechnutí pokynu podrobit se zkoušce na alkohol (jakož i samozřejmě pozitivní nález - zjištění přítomnosti alkoholu v krvi), může být hodnoceno jako závažné porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci a zaměstnavatel by mohl z tohoto důvodu dát zaměstnanci výpověď z pracovního poměru a v zvlášť závažných případech by mohl se zaměstnancem zrušit pracovní poměr okamžitě.

Na pracovišti je zakázáno požívat alkoholické nápoje i mimo pracovní dobu. Právě toto ustanovení si řada zaměstnanců, a to i vedoucích, nesprávně vykládá a domnívá se, že po



### *Alkohol u žen - rizika a zvláštnosti*

- *Vyšší hladiny alkoholu v krvi při stejné dávce.*
- *Závislost na alkoholu vzniká po kratší době a menších dávkách.*
- *Zvýšené riziko rakoviny prsu.*
- *Často se objevují velmi nebezpečné kombinace s tlumivými léky.*
- *Duševní i tělesná onemocnění po alkoholu nastávají dříve. Měly by jim předejít, je třeba léčbu zahájit včas.*
- *Popisuje se vyšší konzum alkoholu v premenstruačním období.*
- *Častěji se vyskytuje návaznost na závažné životní události.*
- *Častější násilí a sexuální zneužití.*
- *Větší pozornost třeba věnovat rodinným vztahům.*
- *Velká rizika alkoholu v těhotenství.*
- *Motivace k léčbě nejčastěji souvisí se zdravím a rodinou.*
- *Pití alkoholu se děje častěji tajně.*
- *Zvláště dobře přijímají ženy psychoterapii, relaxaci, jógu.*
- *Léčba je možná, často účinná, ale jak už zmíněno výše, měla by se zahájit včas.*

*(Karel Nešpor)*

pracovní době lze na pracovišti například oslavovat. Požívání alkoholických nápojů na různých oslavách, které se konají na pracovištích, a to i po pracovní době, je ovšem v rozporu se zákoníkem práce

Výjimky ze zákazu požívání alkoholických nápojů upravuje § 106 odst. 4 písm. e) zákoníku práce, který uvádí, že zákaz požívat alkoholické nápoje se nevztahuje na zaměstnance, u nichž je požívání alkoholických nápojů obvykle spojeno s plněním pracovních úkolů. Jedná se např. o přítetek při uzavření obchodní smlouvy, při účasti na slavnostních recepcích s obchodními partnery, při přijetí zahraniční delegace atd.



Karolína Siegllová

## ALKOHOLIK JE NEMOCNÝ ČLOVĚK

Rozhovor s PhDr. Martinem Hukem, vedoucím terapeutem oddělení pro léčbu závislosti v Denním psychoterapeutickém Sanatoriu Ondřejev



**Kdo je to alkoholik? Je to nemocný člověk?**

Ano, alkoholik je člověk, který je nemocný.

Vychází se z mezinárodní klasifikace nemocí, kde je definováno

6 kritérií a ve chvíli, kdy jsou přítomny 3 z nich, tak se již jedná o závislost a je třeba se léčit. Tato kritéria jsou platná obecně pro závislost, tedy i pro lékovou závislost a závislost na drogách

**Jaký je nejtypičtější mýtus o alkoholismu, s kterým se setkáváte?**

Nejčastější mýtus, který mě na jednu stranu naštvě, na druhou rozesmutní, je přesvědčení, že závislost se dá zvládnout vůlí. Že, kdo nezvládá pít, je looser, který nemá žádnou vůli.

Pravdou ale je, že závislost s vůlí zase tolik nesouvisí, jen pro zajímavost, jedna z nejohroženějších skupin populace je zdravotnický personál, často lékaři. A kdo jiný, než lékař by si měl uvědomovat škodlivost nadměrné konzumace alkoholu

**Jak poznám, zda nejsem já nebo můj blízký ohrožený závislostí?**

Mluvil jsem o šesti kritériích závislosti, ty najdete třeba na internetu. Závislý člověk se pozná podle toho, že zvyšuje dávky, má sníženou sebekontrolu, opouští svoje koníčky ve prospěch alkoholu, opouští přátelé, kteří mu třeba říkají, hele, už nepij, nebo pije i přesto, že mu to prokazatelně škodí. Například, když pije i přes nějakou medikaci, nebo při zdravotních problémech. Krátce, nedokáže vysadit alkohol i v situaci, kdy přichází o práci, přátele, koníčky nebo o zdraví. V tu chvíli už je jasné, že se děje něco vážného a je třeba kontaktovat odborníka. Může to buď on sám, nebo i jeho blízcí. Může k nám zatelefonovat a my si s ním sjednáme nezávaznou schůzku, kde probereme jeho situaci a doporučíme mu jak dál. Zrůvna

nedávno nám telefonovala jedna žena, jejíž matka má problém s alkoholem. Blízcí nejsou zdaleka tak bezmocní, jak by se zdálo. Mohou v tom sami mnoho udělat.

***Funguje tedy dát takzvané nůž na krk nebo je to kontraproduktivní?***

Ultimátum je určitým výrazem zoufalství, bezmoci. Vždycky musíme dát tomu druhému prostor. Musí se cítit jako člověk. Ale člověk musí především sám chtít. Motivace je alfou a omegou léčby.

***Vaše zařízení je stacionární. Mohl byste nám popsat, jak u vás léčba vypadá a v čem se lišíte od léčby ústavní?***

Především bych rád zdůraznil, že stacionární léčba je regulérní, plnohodnotná léčba. I když to tak často laická a někdy i odborná veřejnost nevnímá. Lidé mají představu, že když závislý člověk není alespoň na tři měsíce zavřený někde v ústavu, tak se vlastně neléčí. To samozřejmě není pravda. Stacionář je něco mezi ústavní léčbou a ambulancí, kde dostanete třeba Antabus (lék užívaný k léčbě



alkoholismu. *Současné podání alkoholu a antabusu vede k řadě nepříjemných příznaků - zarudnutí, dechovým obtížím, bušení srdce, bolestem hlavy, zvracení - pozn. red).* U nás dochází 6 – 8 týdnů na terapeutický program, který trvá od pondělí do pátku, od 8 do cca 16 hodin. Klient chodí vlastně jakoby do práce, ale tou prací není vytváření nějakých finančních hodnot, ale je to práce na sobě, tak aby se mohl sám o sebe opřít. Léčba je plně hrazena pojišťovnou, má nárok na pracovní neschopnost. Naši pracovníci jsou vázáni lékařským tajemstvím a povinností mlčenlivosti je časově neomezená.

***Jaké je hlavní kritérium, aby se u vás mohl závislý člověk léčit?***

Jediné kritérium je dobrovolnost. A schopnost pojmenovat, co se v něm děje a umět je s druhými sdílet. Což je obecně hlavní kritérium pro skupinovou terapii.

***Je možné se u vás léčit anonymně?***

Měli jsme tu jednu lékařku z menšího města, kde byla docela známá a chtěla se u nás léčit anonymně. Dohodli jsme se, že ji zde povedeme pod jejím jménem za svobodna a léčbu tak neproplatí pojišťovna. Léčbu si tedy platila sama, a to stejnou částkou jako platí pojišťovna. Vždy je možné se domlouvat individuálně.

Co se týká podávání informací třetí osobě, tak se řídíme kodexem platným ve zdravotnictví. Pokud tedy soud nedá písemnou žádost o podání informace o docházce do našeho zařízení, pak žádnou informaci o klientovi nemůžeme nikomu podat.

***Jaká je úspěšnost léčby?***

Je otázkou, co to vůbec znamená. Úspěšnost je velmi těžko měřitelná. Po úspěšném dokončení stacionární léčby člověk dochází ještě rok jednou týdně na tzv. doléčovací skupinu. I když toto úspěšně absoljuje, ještě neznamená, že je úspěšně vyléčený. Pro mě je úspěšný klient ten, který sice třeba zrecidivuje, ale tu recidivu zvládne tak, že nepřijde o práci, o vztah, o pověst. My pracujeme s motivovanými lidmi, takže ta úspěšnost je u nás pochopitelně vyšší než

v ústavní léčbě, kde se léčí i lidé, kteří to mají nařízeno soudně. U nás úspěšně ukončí stacionární léčbu 75% klientů. Z klientů, kteří nastoupí do doléčování, pak úspěšně dokončí 1/4 klientů. Ale i klienti, kteří

opouští doléčování např. kvůli práci, dokážou sami, či s nějakou individuální podporou fungovat v běžném životě.

*Karolína Siegllová*

## **CO NABÍZÍ DENNÍ PSYCHOTERAPEUTICKÉ SANATORIUM ONDŘEJOV**

### **Denní stacionář**

- intenzivní terapeutický program probíhající skupinovou formou, denní režim, abstinence po celou dobu léčby
- určen je klientům, pro něž je ústavní léčba předčasná
- max. 10 – 12 lidí ve skupině
- délka léčby je 6 – 8 týdnů denně v pracovní dny od 8 – 16 hodin
- hrazeno zdravotní pojišťovnou

### **Ambulantní programy**

#### ***Otevřená ambulantní skupina***

Pro klienty, kteří hledají podporu a motivaci k abstinenci. Možnost přijít bez objednání. Podmínkou je dorazit včas a nepřijít pod vlivem alkoholu. Skupina probíhá každé úterý od 16:00 – 17:00.

#### ***Uzavřená ambulantní skupina***

Cca 10 měsíční terapeutická práce pro klienty s jasnější představou, co u sebe chtějí změnit, terapeutické víkendové pobyty na horách. Podmínkou je vstupní pohovor. Skupina probíhá každé pondělí od 16:00 – 17:30.

### **Konzultace a krizová intervence**

Určené ke zmapování své situace ohledně závislosti, podpora ve složité životní situaci (např. recidivě nebo jiné stresové životní události).

### **Rodinná terapie a poradenství pro rodinné příslušníky**

Problém závislosti se netýká pouze závislého jedince, dotýká se širších rodinných či partnerských vztahů. Rodinná terapie může být optimální či doplňkovou variantou v boji se závislostí.

### **Individuální psychoterapie**

Psychoterapeutická péče a podpora formou individuálních sezení. Podmínkou je otevřenost klienta ke změně. Obvyklá frekvence setkání je půl roku 1x týdně.

[www.ondrejov.cz](http://www.ondrejov.cz), [dpszavislosti@ondrejov.cz](mailto:dpszavislosti@ondrejov.cz)

Tel.: 241 442 793

Mobil: +420 775 707 004

Nejčastěji se dovoláte v 8:00-8:30, nebo 9:00-9:30, nebo 11:45-12:00.

*Karolína Siegllová*

# S R P





# PROTIALKOHOLNÍ LÉČEBNY, UBYTOVNY, SANATORIA, KRIZOVÁ CENTRA, STACIONÁŘE, DOLÉČOVACÍ CENTRA

## Ambulantní zařízení pro léčbu závislosti v Praze

**Praha 1 a Praha-východ**, OAT poliklinika Palackého ul. 5, tel: 224947711

**Praha 2**, Gaudia, Perucká 23, Vinohrady (i hráči)

**Praha 3**, Dr. J. Remr, Vinohradské psychocentrum, Praha 3, Slezská 101, tel: 271735640; Dr. Blahutová, Olšanská 7, tel: 271774854, jen alkohol)

**Praha 4**, OAT, Rodvínovská 3, tel: 261262831 (neléčí patolog. hráče),

ESET, AT poradna, Brigádníků 353, Praha 4, tel: 272922718

**Praha 5**, Bieblova 6, tel: 251562224 (Dr. Sobotkiewiczová),

Ke zdravotnímu středisku 447/9, Praha 13-Řeporyje, bere i mimo Prahu 5, tel: 777565783 (dr. Strašrybková)

**Praha 6**, OAT Pod Marjánkou 12 (Břevnov), tel: 233351603

**Praha 7**, OAT, Bubenská 3, Praha 7, tel: 233370541 (pondělí a čt. 12:30-16:30)

**Praha 8**, OAT, U Pazderek 1417, tel: 233557631

**Praha 9**, OAT Kytlická 758, tel: 286892964

**Praha 10**, OAT, Vilová 16, tel: 274812594 (ne patologičtí hráči)

Anonymní alkoholici, Anonymní narkomané a Anonymní hráči tel: 224818247 (zde i informace o mimopražských skupinách).

Česky: Na Poříčí 16 Praha 1, pondělí až sobota - vždy od 17:30, čtvrtek a neděle- od 19:00  
Anglicky: úterý: 19:30, středa - 19:30, pátek - 12:30, neděle 17:30.

Anonymní narkomané: středa a pátek od 17:30. Detoxifikační stanice: Dětská detoxifikační jednotka: Vlašská 36, Praha 1, tel: 257197159, 257197124.

## Ústavní léčba

**Psychiatrická léčebna Bohnice**, Ústavní 91, 181 02 Praha 8

Muži: pav. 33: tel: 284 016 333, pav. 35: tel: 284 016 235, Prim. Nešpor: tel: 284 016 249

Ženy: pav. 8: tel: 284 016 655 (Prim. Dvořák), tel: 284 016 208 (odd.).

Některá pobytová zařízení **Apolinář** tel: 224961/8203, 224962825, příjem 224968222, amb.224968214

**PL Bílá Voda**, U Javorníka 1, 790 69 Bílá Voda, tel: 584413208

**PL Červený Dvůr**, Český Krumlov, PSČ 381 01, tel: 380 739131

**PL Kosmonosy**, protialkoholní odd., 293 06 M. Boleslav, tel: 326715711

**PL Kroměříž**, protialkoholní odd., 767 01 Kroměříž, tel: 573314111

**PL Dobřany**, protialkoholní odd., 334 41 Dobřany, tel: 377813111

**PL H. Beřkovice**, odd. závislosti 411 85 Horní Beřkovice, tel: 416808111

**Psychiatrická klinika Plzeň**, Alej Svobody 80, 323 18 Plzeň, tel: 377813111

**PL Opava**, Olomoucká 88, 746 33 Opava, tel: 553695111

**PL Brno-Černovice**, protialkoholní odd., Húskova 2, 618 32 Brno, tel: 548123111 (primář 319, 404)

**PL Havlíčkův Brod**, tel: 569478111

**PL Šternberk**, AT oddělení, tel: 587809111

## Stacionární léčba

**Denní psychologické sanatorium „Ondřejov“**, Klánova 62, Praha 4, tel: 241442793, 775707004

**ESET**, Psychoterapeutická a psychosomatická klinika, Brigádníků 353, Praha 4, tel: 272922718

*Karolína Siegllová*

## ČESKÁ ŠKOLA BEZ HRANIC – CO JE NOVÉHO

*MUDr. Lucie Slavíková – Boucher, zakladatelka ČŠBH, předsedkyně NNO ČŠBH v ČR*

Ve dnech **1. a 2. srpna 2011** se v pražském Českém centru konalo již **III. společné setkání zástupců ČŠBH** pod záštitou generálního ředitele Českých center Michaela W. Pospíšila.

Hlavním tématem byla zejména otázka **začlenění Českých škol bez hranic do systému českého školství**. MŠMT ČR připravilo návrh **novely Školského zákona č. 48 o základním vzdělávání**, po jehož přijetí bude vypracována novelizace jeho vyhlášky a to v úzké spolupráci MŠMT ČR s ČŠBH o.s.



Odbor pro základní vzdělávání **MŠMT ČR** vypracoval návrh podmínek **Plnění povinné školní docházky českých žáků v zahraničí, formou vzdělávání v českých školách v zahraničí (= ČŠVZ)**.

### Z dokumentu vyplývá, jaké podmínky by měly ČŠVZ plnit:

- Vzdělávací program:** ČŠVZ bude vyučovat v českém jazyce, podle vzdělávacího programu připraveného dle RVP ZV, a to pro vzdělávací obor Český jazyk a literatura a pro vzdělávací obsah se vztahem k ČR ve vzdělávacích oborech Člověk a jeho svět, Dějepis a Zeměpis. Rozsah vzdělávání (počet vyučovacích hodin) bude odpovídat RVP ZV. Vzdělávací program bude schválený MŠMT, bude pro všechny ČŠVZ stejný a bude zveřejněný na webu MŠMT.
- Dokumentace školy:** ČŠVZ bude vést evidenci žáků, třídní knihu obsahující průkazné údaje o poskytnutém vzdělávání a jeho průběhu, pravidla hodnocení.
- Kvalifikace pedagogů:** Pedagogové vyučující na ČŠVZ musí splňovat kvalifikační požadavky dle zákona č. 563/2004 Sb. Pro vzdělávání ve třídách, kde jsou zařazeni žáci 1. i 2. stupně základní školy, se za splnění kvalifikační požadavky považuje kvalifikace pro výuku na 1. nebo 2. stupni základní školy. (minimálně jeden aprobovaný pedagog – garant pro vzdělávací stupeň)

- d) **Osvědčení o docházce:** ČŠVZ bude vydávat žákům se státním občanstvím ČR osvědčení o skutečnosti, že žák navštěvuje ČŠVZ. Formulář osvědčení bude schválen MŠMT.
- e) **Právní forma škol:** Jednotlivé ČŠVZ budou zřízeny v souladu s právem příslušného státu.

Dále se uvažuje o vytvoření **vzdělávacího kurzu** specificky pro učitele ČŠBH. V současné době ÚJOP pracuje na upravení obsahu již existujícího metodického kurzu pro učitele češtiny v zahraničí s větším zaměřením na potřeby ČŠBH.



#### V otázce financování ČŠBH bylo konstatováno, že MŠMT ČR

- a) navrhne **změnu ve způsobu poskytování finančních prostředků** Českým školám bez hranic v rámci plnění Usnesení vlády o pokračování programu podpory českého kulturního dědictví v zahraničí na léta 2011 – 2015, a to formou finančního daru do zahraničí (návrh v současnosti předložen vládě)
- b) bude uvažovat o **vyhlášení dotačního programu pro rok 2012**, který by byl realizován prostřednictvím ČŠBH, o.s.

#### Stejně tak MZV ČR ve své Nové koncepci vztahu MZV k Čechům v zahraničí

- c) považuje ČŠBH za nejlépe propracovaný projekt v oblasti výuky českého jazyka v zahraničí a **vyzývá k jeho podpoře bezúplatným poskytováním prostor ZÚ a ČC** „v místech, kde to bude možné z hlediska vhodnosti prostor i z hlediska bezpečnostních předpisů“. Zaměstnanci ZÚ by se měli (pokud jsou k tomu v místě vhodné podmínky) ujmout iniciativní role při podpoře vzniku ČŠBH.
- d) dále projekt **finančně podporuje z prostředků na krajské dary**.

#### Sdružení ČŠBH, o.s. konstatuje že

- a) ČŠBH nejen vyučují češtinu, ale zároveň v zahraničí velice **efektivně propagují českou kulturu a český jazyk**; v místech bez českého zastoupení spolu s dalšími krajskými spolky dokonce jako jediné (Dny české a německé kultury v Drážďanech, Slovanský festival v Baltimoru a další)
- b) České školy v zahraničí, vzhledem k jejich dlouhodobé práci s bilingvními dětmi, jsou zajímavými profesionálními **partnery v oblasti výzkumu či vývoje** specifických výukových materiálů (Evropský projekt Heuropa! ve spolupráci s ČŠBH Paříž a Drážďany). Studenti Erasmu mají ze stejného důvodu velký zájem o praxi v ČŠBH.
- c) Počty českých škol v zahraničí, jejichž struktura a systém výuky jsou totožné, nebo se blíží Českým školám bez hranic, stále rostou, stejně tak rostou počty jejich žáků. V letošním školním roce zahájily pravidelnou výuku školy **v Neapoli, Římě, Frankfurtu nad M. a Karlsruhe**, do projektu by se rády zapojily české rodiny **v Sao Paulu**.

#### IV. Mezinárodní setkání zástupců ČŠBH se uskuteční 27. – 28. 8. 2012 v prostorách DZS, Na Poříčí 4, Praha 1 – [www.dzs.cz](http://www.dzs.cz)

##### Z dalších novinek:

ČŠBH, o.s. začalo spolupracovat s Českou severoamerickou obchodní a kulturní komorou <http://www.czechevents.net/cnacce> za účelem rozšíření projektu ČŠBH na území USA a Kanady. V současné době pomáhá v přípravné fázi Čechům v Kalifornii a Oregonu. Nově založené diskuzní fórum <http://csbh.freeforums.org/about-us-t3.html> usnadňuje komunikaci mezi zájemci o výuku češtiny a jazykovými učiteli.

ČŠBH, o.s. bylo zastoupeno na konferenci **Migrace a česká společnost** pořádané Stálou komisí PČR pro krajany žijící v zahraničí 3. – 4. října 2011 v Praze. <http://www.csbh.cz/sites/default/files/CSBH-Konference-Migrace-a-ceska-spolecnost-I-Ribaille-L-Boucher.pdf>

Česká škola bez hranic se stala partnerem projektu **Češi v zahraničí** <http://cesivzahranici.mypage.cz/> (autorka projektu Judita Matyášová), jehož cílem je mapovat neznámé osudy Čechů, kteří žijí nebo žili dlouhodobě mimo svou vlast. Výsledky budou m.j. prezentovány v publikaci *Příběhy Čechů v zahraničí*.

[www.csbh.cz](http://www.csbh.cz)  
[csbh@csbh.cz](mailto:csbh@csbh.cz)



#### ZE ŠKOLNÍCH LAVIC

*V této rubrice přinášíme zajímavé informace především rodičům dětí, které se chystají na studium v zahraničí nebo naopak se vrací ze zahraničního pobytu a hledají vhodné studium v Čechách, nebo i další zkušenosti a informace týkající se dětí a škol vůbec. V dnešním článku vám Veronika Vacková přiblíží pobyt v zahraničí z pohledu „dítěte“.*

##### Nejdelší výlet mého života

Když mi bylo 10 let, rodiče mi řekli, že se stěhujeme do Berlína. Nedávala jsem této události nijak zvlášť velký význam, ale vadilo mi, že nebudu moci být se svými „kamarádkami“ a chodit do školy, na kterou jsem byla zvyklá.

Když jsem se pak první ráno probudila v berlínském bytě, došlo mi, jak tíživá je skutečnost odloučení. Ten pocit, že se ze situace nedá nijak „vykrotit“, mě děsil.

Asi horší než to, že jsem byla sama v zcela cizím prostředí, byl nástup do školy. Děti v 10 letech umí být pěkně zákeřné a ve chvíli, kdy objeví někoho, komu nerozumí, on nerozumí jim a ještě se jim třeba nelíbí, stává se tento člověk terčem posměchu.



Berlín – budova Spolkového sněmu

Naštěstí je v Berlíně základní škola pouze do 6. třídy (tudíž jsem jí ke svému štěstí studovala pouhé 2 roky) a pak se volí, zda jít

na Hauptschule, Realschule či na gymnázium. Já zvolila střední cestu-Realschule.

Byla to rozhodně změna k lepšímu. Na nové škole jsem byla naprosto spokojená. Měla jsem radost, že jsem v novém kolektivu, a že se spolužáci nechovají jako zvířata, když vidí cizince. Ve třídě mimo mne byla ještě slečna z Kambodži a kluk z Vietnamu.

Velice potěšující bylo, že celkový přístup a chování nejen spolužáků, ale hlavně učitelů, bylo naprosto na jiné úrovni. Zatím, co na základní škole jsem poslouchala, jak mi něco nejde a že jiní to zvládají rychleji, zde k nám učitel měl ke každému individuální přístup a snažil se rozvíjet zájem a zvědavost. Na základní škole chování učitelů působilo spíše kontraproduktivně, učitelé zde byli silně motivační.

Taková perlička pro pobyt dětí v zahraničí jsou srovnávací rozdílové zkoušky. Zatím, co ostatní děti ve stejné situaci jako já tyto zkoušky nenáviděli, já se na ně těšila. Pečlivě jsem si vedla sešity a



takřka každý den po škole se učila český

jazyk, zeměpis a dějepis. Měla jsem ráda přípravu na zkoušky a systém v učivu (který mi všípil tatínek).

Když jsem pak po 4 letech přijela do Prahy a nastoupila zpět do deváté třídy ZŠ, neměla jsem ani v jednom předmětu, který byl v rozdílových zkouškách, problém. Zato problém jsem měla v ostatních předmětech. Německé a české osnovy se ani náhodou neshodují a to, co se bere např. u nás v chemii v 6. třídě tak se v Německu neucí ani v 8. třídě. Ten samý problém byl i s fyzikou, matematikou či přírodopisem. Tudíž něco člověk slyší 2x a něco nikdy.

Vzhledem k tomu, že si mě všichni pamatovali jako tu „šprtku“, co jezdí dělat jednou za půl roku rozdílové zkoušky a má vždy vzorné poznámky, neměla jsem skoro žádné kamarády. Spolužáci se se mnou ze začátku bavili jen pokud chtěli poradit při testu z češtiny nebo když chtěli vyplnit úkol z němčiny. Chvilí mi trvalo, než jsem si opět vydobyla místo pod sluncem.

Dnes je mi 21 let a s odstupem času mohu stvrdit, že pobyt v zahraničí bylo to nejlepší, co mě v životě potkalo. Kdybych neměla tuto možnost, nikdy nebo velice pozdě by mi došlo, že není dostačující dělat jen to povinné, ale že je nutné zajímat se i dál, než sahají školní osnovy.

Pokud řešíte problém, zda se odstěhovat do zahraničí i s dětmi, jako dítě s touto zkušeností, bych to rozhodně doporučila. Na začátku jim ale řekněte, že to pro ně nebude zcela lehké, ale jednou se jim to bohatě vrátí a možná vám řeknou, jako říkám teď já: „Děkuju mami, děkuju tati, že jste mi dali takovou možnost a takovou přípravu do života.“

*Veronika Vacková*

## UDĚLENÍ STÁTNÍHO OBČANSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY

*V posledním čísle Zpravodaje jsme otiskli článek našeho kolegy Karla Tesaře, v němž popisuje komplikace, které jeho ukrajinská manželka zažila při vyřizování dokladů potřebných pro legalizaci svého pobytu v Bruselu. Příběh končí pozitivně – paní Tesařová dostala příslib o udělení českého státního občanství.*

Protože víme, že partnerů narozených v zahraničí přibývá (v západoevropských diplomatických sborech dlouhodobě přesahují 50%) obrátili jsme se na Ministerstvo vnitra,



kteří státní občanství ČR uděluje. Přinášíme výběr z velmi podrobné odpovědi, jejíž plné znění naleznete na webových stránkách SRP ([www.mzv.cz/sdruzeni](http://www.mzv.cz/sdruzeni))

Informace můžete vyhledat i na webových stránkách MV ČR: [www.mvcr.cz/clanek/udeleni-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx](http://www.mvcr.cz/clanek/udeleni-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx), nebo se obrátit na krajské úřady (v Praze úřady městských částí a Magistrát hlavního města Prahy, v Brně, Ostravě a Plzni magistráty těchto měst), nebo přímo na Oddělení státního občanství a matrik Odboru všeobecné správy Ministerstva vnitra, Náměstí Hrdinů 3, 140 21, Praha 4, a to buď písemně na uvedené adrese, telefonicky na telefonním čísle 974 817 438 nebo i elektronickou poštou: [obcanmat@mvcz.cz](mailto:obcanmat@mvcz.cz), nebo [bezuchova@mvcz.cz](mailto:bezuchova@mvcz.cz).

### **Kdo a za jakých podmínek může získat české občanství?**

Státní občanství ČR může (nikoli musí) Ministerstvo vnitra udělit žadateli, který splňuje současně tyto podmínky:

- má na území ČR povolen trvalý pobyt (uděluje ho cizinecká policie) po dobu nejméně pěti let a po tuto dobu se zde převážně zdržuje;
- prokáže, že nabytím státního občanství ČR pozbyde své dosavadní občanství;
- nebyl v posledních pěti letech odsouzen pro úmyslný trestný čin;
- prokáže znalost českého jazyka;
- plní některé další povinnosti týkající se např. zdravotního pojištění, sociálního zabezpečení, daní apod.

### **Jaké jsou výjimky?**

Prominutí zákonem stanovených podmínek lze z několika důvodů. Partneri zaměstnanců MZV mívají kvůli dlouhodobému služebnímu vyslání do zahraničí obvykle těžkosti s naplněním pětiletého trvalého pobytu v ČR. Důvodem k jeho prominutí může být například manželství s občanem ČR. Zákon o státním občanství výslovně nestanoví, jak dlouho musí manželství trvat, Ministerstvo vnitra však může při svém rozhodování k této skutečnosti přihlídnout.

Nový návrh zákona o státním občanství České republiky, který je v současné době v meziresortním připomínkovém řízení a který by měl nabýt účinnosti 1.1.2013 předpokládá, že rovněž registrovanému partnerovi státního občana České republiky bude možné prominout zákonem stanovenou lhůtu povoleného trvalého pobytu. Aktuálně platný zákon to prozatím neumožňuje.

V současné době je třeba stále prokázat, že nabytím státního občanství České republiky cizinec pozbude dosavadní státní občanství, nebo že ho již pozbyl. V praxi nebývá doklad o pozbytí státního občanství přikládán přímo k žádosti, ale zpravidla až v návaznosti na příslib o udělení státního občanství České republiky. Pokud by totiž cizinec doklad o pozbytí dosavadního státního občanství přiložil již ke své žádosti a Ministerstvo vnitra jeho žádosti nevyhovělo, stala by se z něj osoba bez státní příslušnosti.

Některí v zahraničí narození partneři zaměstnanců MZV mohou mít potíže i s vyvázáním se ze svého původního státního občanství. I na ně zákon pamatuje a umožňuje prominutí uvedené podmínky například v těchto případech:

- právní předpisy státu, jehož je státním občanem, neumožňují propuštění ze státního svazku, nebo tento stát odmítá o jeho propuštění ze státního svazku vydat doklad;
- propuštění ze státního svazku je spojeno s nepřiměřenými správními poplatky či jinými, v demokratickém státě nepřijatelnými podmínkami;
- podáním žádosti o propuštění ze státního svazku by žadatel mohl vystavit sebe nebo osoby blízké pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení.

Splnění podmínky bezúhonnosti a beztržnosti v posledních pěti letech prominout nelze. Na prominutí některé z podmínek pro udělení státního občanství neexistuje žádný právní nárok, stejně tak jako není nárok na samotné udělení státního občanství České republiky.

### **Kde podat žádost a jaké jsou její náležitosti?**

Žádost o udělení státního občanství ČR se podává u krajského úřadu příslušného podle místa trvalého pobytu žadatele, v Praze u úřadu městské části, ve městech Brno a Ostrava u magistrátů těchto měst, ve městě Plzeň u Úřadu městského obvodu Plzeň 3.

K žádosti se připojí matriční doklady, tj. rodný list, pokud žadatel uzavřel manželství, i oddací list, popřípadě doklad o rozvodu manželství nebo úmrtní list zemřelého manžela, dále životopis a taktéž žádost o prominutí některé zákonem stanovené podmínky pro udělení státního občanství České republiky, včetně uvedení důvodu. Doklady vystavené orgány cizího státu musí být opatřeny potřebnými ověřeními a musí být úředně přeloženy do českého jazyka.

Příslušný úřad vyplní s žadatelem dotazník, a prověří znalost českého jazyka formou pohovoru (reakce na otázky vztahující se k běžným situacím denního života, ústní reprodukce obsahu textu z denního tisku). Pohovor trvá nejdéle 30 minut.

Žádost o udělení státního občanství zašle příslušný úřad prostřednictvím cizinecké policie Ministerstvu vnitra, které o ní do 90 dnů rozhodne. Správní poplatek za udělení státního občanství České republiky v současné době činí 10 000 Kč.

Závěrem nezbyvá než poděkovat oddělení JUDr. Kateřiny Guluškinové z Ministerstva vnitra za fundovanou odpověď, vyjádřit naději, že připravovaný nový progresivní zákon o udělování státního občanství bude včas a bez problémů schválen a také popřát hodně štěstí těm z nás, kteří se budou o udělení českého státního občanství ucházet.

*Martina Lazarová*

## **ZPRÁVA O ŠKOLNÉM V ROCE 2011**

*Nora Jurkovičová, PERS MZV, 2.12.2011*

Ve finančním roce 2011 hradilo MZV školné na 64 zastupitelských úřadech 168 dětem našich vyslaných pracovníků. Jedná se o historicky nejnižší údaj. Tento nejnižší počet dětí byl způsoben souběhem dvou okolností: demografickým vývojem v ČR a restrukturalizací systemizovaných míst na zastupitelských úřadech, která proběhla na přelomu 2010 a 2011.

Jedině tak se mohlo zároveň podařit udržet čerpání finančních prostředků prakticky na stejné úrovni jako v roce 2010. Při stejném počtu dětí jako vloni by totiž celková částka vzrostla, neboť děti jsou letos ve vyšších ročnících, kde je zpravidla vyšší školné, a rovněž by se muselo projevit pravidelné zvyšování školného na školách s nižším školným, než činí limit MZV (tedy na školách, kde je školné nižší než na našich tzv. referenčních školách). Křivka porodnosti však nyní stoupá a velice brzo se projeví na počtu dětí školou povinných.

Naše děti jsou většinou výbornými a zodpovědnými studenty a studentkami zahraničních škol, a to často přes velké počáteční obtíže, kdy nemohou být někdy zařazeny do věkově příslušného ročníku kvůli neznalosti jazyka.

Rádi bychom zde pogratulovali k velkému úspěchu slečny Anety Kantůrkové, studentky Canadian International School of Hongkong, která v loňském školním roce získala ve vysoké konkurenci výjimečné celoroční stipendium na studium letošního maturitního



ročníku. Gratulujeme a přejeme stejné úspěchy při budoucím studiu vysokoškolském!!  
Děkujeme za skvělou reprezentaci českých studentů a studentek.

O dalším vývoji v záležitostech školného budeme informovat v dalším čísle Zpravodaje. Určitě dojde k přepracování Směrnice, neboť její současná podoba je velmi nepřehledná. PERS se při její tvorbě zcela jistě obrátí na SRP s žádostí o konzultaci.

## SLOVINSKO, JAK HO MOŽNÁ NEZNÁTE

*Do září 2005 jsem ze Slovinska znala, jako většina Čechů, jen silnici přes Maribor na Záhřeb, hlavní to trasu českého letního tažení k moři. Jenže pak jsem se ve Slovinsku ocitla na delší dobu a první, co jsem pochopila, je že na otázku „Byla jste tady už někdy?“ je odpověď „Projžděla jsem cestou k (chorvatskému) moři.“ zcela nepřipustná.*

Můj úplně první dojem z cesty do Lublaně je v mlze, a to doslova, neboť jsem posledních 50 ze 700 km cesty jela v takovém lijáku, že nebylo vidět ani auto přede mnou. To jsem ještě nevěděla, že toto město má zvláštní podnebí s



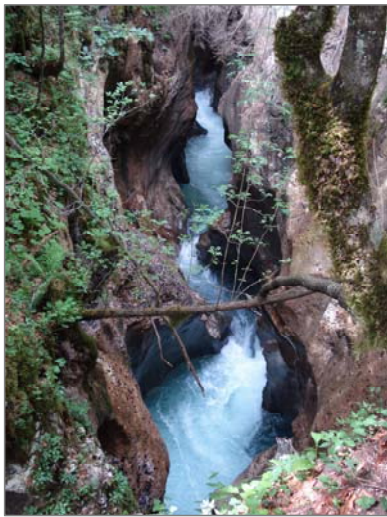
*Vánoční Lublaň*



*Kostel sv. Michala na blatech u Lublaně (od J. Plečnika)*

divokými bouřkami a lijáky. Druhý den už bylo krásně, tak jsme se s dcerou vydaly na obhlídku nového domova. Centrum města je milé a malé, příjemně rozložené okolo říčky Ljublance. Nábřeží je obsypáno kavárnami, které jsou v kteroukoli denní dobu plné lidí, zejména mladých. O to více nás překvapovala omšelost a zanedbanost mnoha historických domů, což činilo celkový dojem poněkud smutnější.

Během doby, kterou jsem v této malé krásné zemi



*Soutěska říčky Mostnice, typická tyrkysová barva všech toků je dána vápencovým podložím*

strávila, jsem ji procestovala mnohokrát křížem krážem (což vzhledem k její velikosti není nijak oslnivý výkon) po silnicích všech tříd včetně horských a setkávala se úředně i soukromě s lidmi ze všech končin i prostředí.

Časem jsem rozpoznala trvalejší odlišnosti i shody mezi „námi“ a „jimi“. Jsme dva slovanské národy s příbuzným jazykem, které strávily společně tři sta let v habsburské monarchii. Máme v něčem podobnou historickou zkušenost, mnoho vazeb z minulosti. Lišíme se ale v jednom podstatném: české země mají dlouhou historii vlastní státnosti, která byla pouze přerušena habsburskou vládou, zatímco Slovinci mají první vlastní stát teprve od r. 1991. Z hlediska přístupu ke svému státu jsou teprve v období budování státnosti, vytváření symbolů, mýtů, tradic. To, co u nás v 19. století probíhalo v kontextu tehdejší doby, v 21. století působí poněkud archaicky, byť je to pochopitelné. Člověk si uvědomí, že i přes svou malost a středoevropskou provinčnost je Česko státně

vypěstlý útvar a Češi jako národ si nemusí dokazovat smysl své existence. Druhou odlišností, která někdy svádí k zavádějícím dojmům, je naše rozdílná zkušenost z doby obou totalit, zejména té komunistické. Oba režimy byly totalitní, nicméně Jugoslávie byla o něco více otevřená světu než tehdejší Československo a zpočátku měl režim značnou podporu obyvatelstva. Existovalo, byť omezeně, vlastnictví půdy i malých živností. Demokratizace systému a přechod k tržnímu hospodářství proběhly ve srovnání s námi pozvolně a společnost i jednotlivci cítí daleko větší kontinuitu s minulostí, než je tomu u nás.

Udržení kontaktu se světem i během totality se projevuje zcela viditelně od vzhledu jednotlivců k úrovni současné architektury. Z toho plyne klíšé, které je bohužel dosud poměrně obecně přítomno, o Česích jako chudších a zaostalejších příbuzných. Postupně se vnímání mění, ale pomalu. Paradoxně za naší první republiky to bylo opačně: mnoho českých podnikatelů, inženýrů, profesorů atd. zde úspěšně působilo a zanechalo po sobě trvalé pozitivní stopy.

Naše „národní“ povahy, dá-li se vůbec zevšeobecňovat, mají leccos společného. Ve slovinské duši se však skrývá jakýsi zvláštní kontrast: spořádanost až germánská a uzavřenost horalů se střetává s občasným podtónem balkánské citovosti a středomošského temperamentu. A to přesto, že Slovinci skutečně jsou pevně usazeni ve střední Evropě a ne na Balkánu. Možná si tím lze vysvětlit jinak záhadný fakt: míra sebevraždnosti je ve Slovinsku jedna z nejvyšších v Evropě.

O krásách přírody by se dalo popsat mnoho papíru. Doporučuji ověřit si na vlastní oči. Na malém prostoru je natěsnáno vše, co evropská příroda může nabídnout: hory, řeky, jeskyně, jezera, údolí, moře .... Viděno českýma očima existují jisté zvláštnosti v historické podobě krajiny, např. všechny kostely a mnoho vesnic se nachází na kopcích a nenajdete žádné zámky. Sem tam se vyskytují pozůstatky středověkých hradů a klášterů. Můj dojem je, že toto bylo hraniční území po dlouhou dobu ohrožováno tureckými nájezdy, a proto sídla musela být na bezpečných místech a letní paláce si šlechta spíše stavěla v (českém) vnitrozemí. Specifickou památkou jsou pozůstatky frontové linie z první světové války





*Jeden z mnohých horských toků*

v horách okolo řeky Soči. Překrásná horská krajina je dodnes zjizvena stopami po zákopech a množstvím válečných hrobů. V nich jsou mj. uloženy pozůstatky několika desítek tisíc českých vojáků rakouské armády. Putování po Soči se stává čím dále tím oblíbenější destinací českých cestovatelů, z nichž mnozí přitom pátrají po stopách svých předků.

Zdolávání horských vrcholů je ve Slovinsku velmi populárním sportem. Od rodičů s malými dětmi po babičky a dědečky, na horských trasách je v sezóně rušno. Bez zdolávání Triglavu nemá slovinský politik šanci na pořádnou kariéru. Ale nejde jen o horské výstupy, k oblíbeným zálibám patří jízda na kole, běh, lyžování. Výsledkem je mj. viditelně nižší počet tloušťků v populaci.

Začala jsem Lublaní a tou také skončím. Když jsem po čtyřech letech odjízďela, začal se historický střed města pozvolna měnit. Po dvou letech od mého odjezdu jsem nedávno Lublaní projízďela a bylo radostné vidět, jak se střed města pročistil, bylo opraveno mnoho domů, ulice jsou nově vydlážděny a Plečnikovo dílo doplněno s velkým citem pro spojování starého a nového. K večeru přišla divoká letní bouřka a odjízďela jsem za známého prudkého lijáku.

*Ivana Hlavsová*

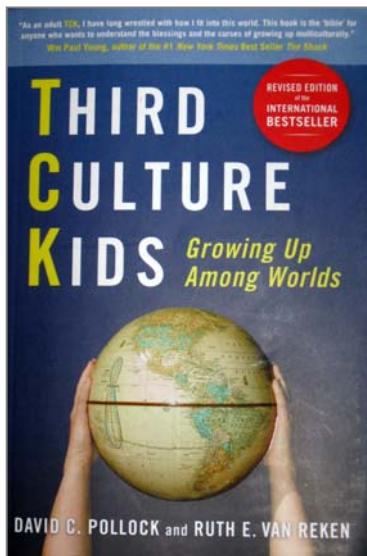
## **DĚTI TŘETÍCH KULTUR (2)**

*Vracím se znovu ke knize *Third Culture Kids. Growing Up Among Worlds (Děti třetích kultur. Vyrůstat mezi různými světy)* autorů Davida C. Pollocka a Ruth E. Van Reken. Krátce připomenu, že dětmi třetích kultur (DTK) jsou myšleny ty, které strávily/tráví podstatnou část základní vývojové fáze života v prostředí mimo původní kulturu svých*



rodičů. Často mají blízký vztah ke různým kulturám, ale k žádné z nich nepatří na sto procent.

DTK se odlišují svou předčasnou zralostí a často opožděným dospíváním. Předčasná zralost se projevuje v



samostatnosti, bravurní komunikaci s dospělými, v preferenci starších kamarádů, v umění snadno se přizpůsobit každému prostředí. Proč? Mají více znalostí a zkušeností, než jejich vrstevníci. Zajímají je věci, které většinou bývají mimo okruh zájmu dětí žijících na jednom místě (globálnější otázky, jiné kultury zblízka, ekologie, lidská práva, politika apod.) Komunikují ve vícero jazycích, což zdokonaluje jejich logiku i komunikační dovednosti. Umějí se rychle orientovat a adaptovat na měnící se požadavky. Jsou flexibilnější.

Opožděné dospívání je druhou stranou stejné mince. Jelikož se pravidla prostředí často mění, je třeba se soustředit právě na ně a dítě se méně věnuje vlastní osobnosti. Musí se pokazdē samo definovat i vymezit ve vztahu k novým podmínkám, zorientovat se, začít „od začátku.“ Také může mít z bezpečnostních důvodů v zahraničí méně prostorové svobody, nechodí například samo na nákup, nejzdí

samo do školy apod. Směsice kultur v něm může přerůst ve zmatek – jak se zorientovat? co platí tady a co tam? proč to tu není jako jinde? (Příslušnost k několika kulturám zároveň způsobuje i problémy s loajalitou – na kterou stranu se postavit v případě vojenského konfliktu nebo při obyčejném sportovním zápase?)

Takže jsou DTK vzdělané, vědoucí, s mnoha zkušenostmi a vyhraněnými vlastními názory, ale oproti tomu v novém prostředí zpočátku i váhaví, nejistí a navenek nezralí.

V knize je uvedena tabulka, která ukazuje základní typy vztahu mezi dítětem a obklopující ho většinou kulturou:

<b>Cizinec</b> Odlíšný vzhled Odlíšné myšlení	<b>Skrytý imigrant</b> Stejný vzhled Odlíšné myšlení
<b>Adoptovaný</b> Odlíšný vzhled Stejně myšlení	<b>Zrcadlový</b> Stejný vzhled Stejně myšlení

**Cizinec** – děti v naprosto odlišné kultuře v prostředí, kde je většina i rasově odlišná. *Vše u dítěte je takové, jaké se jeví.*

**Skrytý imigrant** – děti vypadají stejně jako většina a ta od nich proto automaticky očekává, že se budou chovat podle jejich standardů. Bývají to často děti, které se vrátí do své země po dlouholetém pobytu v zahraničí. *Osoba není taková, jaká se jeví.*

**Adoptovaný** – typické adoptované dítě z daleké země nebo imigranti, kteří přejali standardy a způsob myšlení místní kultury. *Osoba není taková, jaká se jeví.*

**Zrcadlový typ** – takoví jsou ti, co tráví svůj život v jednom kulturním prostředí. Přestože mají DTK pocit, že se jim toto nemůže stát, že nikam plně nepatří, tak pokud vyrůstají v zemi, kde jsou vzhledově stejně jako místní obyvatelé, patří právě do této skupiny. *Vše u nich je takové, jaké se jeví.*

Do těchto kategorií samozřejmě mohou patřit i monokulturní děti či dospělí,

DTK se ovšem pohybují z jedné do druhé podle místa, kam se rodina přestěhuje.

Vzhledem k nestálosti mnoha vnějších faktorů je pro DTK trochu komplikovanější naučit se, co znamená *být individualitou, najít ji a pěstovat ji v sobě*. Obecně je potřebou každé osobnosti někam patřit, být milován a oceňován, mít vnitřní integritu, být si vědom smysluplnosti vlastního života, mít schopnost volby, pocit poznání sebe sama a ocenění ostatními. Každý touží po možnosti svobodně vyjadřovat svoje emocionální, tvořivé, intelektuální, duchovní a duševní potřeby. Děti ve svém hledání narážejí na překážku odlišností, protikladů a (ne)prizpůsobivosti. Jsou **tří hlavní typické reakce** při tomto hledání, zejména ocitají li se v situaci skrytých emigrantů nebo adoptovaných:

**Chameleóni** – snaží se o takovou identitu, která by zapadla do většinového schématu. Dělalí vše, aby se přizpůsobili vzhledově, aby nedávali najevo své odlišné zkušenosti, aby se chovali ve všem jako ostatní.

**Nápadní** – snaží se definovat svou identitu odlišností. Dávají všem najevo, že nejsou stejní jako oni a že jimi nechtějí být.

**Neviditelní** – soustředí se na naprostou nevýraznost. Místo aby v novém a

neznámém prostředí, kterému třeba ani nerozumí, riskovali, nijak se neprojevují, nic nedělají, stojí stranou a jen přihlížejí.

Při hledání osobní identity a jejím posilování můžeme svým dětem, patří-li k DTK, pomoci převážně my jako jejich jediná jistota a jako jediný neměnicí se výchovný faktor. Aby se lépe orientovaly ve svém životě i v sobě samotných, měli bychom je naučit, co znamená být sám sebou nezávisle na okolí a jeho změnách. „Rodiče, vychovávající globální nomády se všemi jedinečnými problémy, četnými přesuny a výjimečnými příležitostmi nabízenými cestováním, si musejí uvědomit, že jejich povinnosti jsou zatíženy dodatečnou zodpovědností už od prvního dne. Jak napsal Dalajláma ... *Strom s pevnými kořenu může odolat i té nejsilnější bouři, ale žádný strom si nemůže vytvořit kořeny až ve chvíli, kdy se bouře objeví na obzoru.*“ Tolik citát z knihy.

Příště se soustředím na psychickou a psychologickou přípravu na odjezd a jak ho optimálně zvládnou včetně počátečního období pobytu v novém místě. Znovu však doporučuji – máte-li možnost, přečtěte si knihu celou, je mnohem podrobnější.

Margarita Štěpánková

## ANGLICKÝ KOUTEK, ANEB ČÍM SE TAKÉ ZABÝVAJÍ NAŠE DĚTI, DĚTI TŘETÍCH KULTUR

(Autoři příspěvku si přejí zůstat v anonymitě.)

Jsou naše, ale jejich myšlenkový svět je ovlivněn tisíci podněty, o kterých se nám v jejich věku nesnilo. Jejich a naše dětství jsou samozřejmě rozdílná, změnila se naše republika, ale – zejména – změnil se svět a problémy, které ho trápí. Českou kotlinu naše děti milují, ale často je jim malá. Jejich úvahám jsou všechny politické a geografické hranice těsné.

Přiložený text je odpovědí jednoho z našich dětí na dopis kamaráda, anglofonního Kanadána. Autorovi odpovědi bylo právě 14 let. Jeho matka si musela přečíst text dvakrát a trochu hledat v encyklopedii (pojem *transhumanismus* ji doposud míjel), aby pochopila, o čem její dítě píše. Její dítě, pro které je kontrolní slohová práce „Charakteristika oblíbené literární postavy“ v české škole depresivním zážitkem, k němuž lze přistupovat pouze defetisticky bez naděje na vítězství, kteroužto náladou pak (ne)bezpečně trpí celá rodina... Pisatel dopisu souhlasí s jeho zveřejněním za podmínky anonymity. Enjoy! ☺

Hello Lucas.

The message you sent me got me thinking about those "novel organisms" you discussed, and while thinking about it I also came up with some views on some other things.

(A good bit of what I am going to say about 'novel organisms' and other stuff will be speculative, just so you know)

### **First- novel organisms.**

When I thought about the ethics of creating 'novel organisms', I quickly came up with the fact that assigning an ethical value to 'novel organisms' in general is the wrong path. I think that the ethical value of any one artificial organism depends on what it is, how you create it, and what you use it for. I cannot give much more exact details, due to my lack of knowledge about what kinds of artificial organisms we can create, but the best analogy I can come up with is this:

Take, for example, the knowledge and ability to make fire. We all know that fire is very dangerous and has the potential to do real damage, but one does not judge the morality of another one by whether or not they can make fire, but by what they use the fire for. One who creates fire to keep themselves (and possibly others) warm or cook food for the family should be held in a positive light, one who creates fire to burn down a granary or school should be held in a negative light. I think a similar view should be held at people who create 'novel organisms'.

### **Next- transhumanism.**

The issue I will talk about is not exactly transhumanism itself. Transhumanism refers to a point in the future when our basic idea of the biological model of the species goes obsolete as a result of biological and mechanical augmentations. Remember, though, that it will be impossible to make these augmentations free for everyone- it is just not feasible. And that **is the root of the problem**. The problems of transhumanism are almost directly intertwined with the problems of wealth disparity (which has been on the minds of people quite a lot recently). Think about how even today the kids who have access to a computer from a young age have a better chance at getting ahead in the corporate ladder than the poor ones that don't and lack the knowledge to use a computer properly. As more modern, advanced, **not-that-cheep** technology the problem will only get worse. Think about it- if the rich kid can hit the ball out of the pitch every time because of his cybernetic arm, then how can the poor child even begin to compete with him? I don't know what kinds of social problems that will create.

### **And finally. about A.I.**

Now, any Artificial intelligence will inevitably (as far as we know) have perfect memory as a result of how computers store info. Here is the problem: if an A. I watches a movie or some sort of copywritten content, it will remember it by copying what it sees with its optics onto its hard drive. the question is: is that technically a copyright violation? That is something for you to think about.

Your friend, XY.

## **OKÉNKO DO EVROPY**

V této rubrice přinášíme zajímavé informace jak z EUFASA (European Union Foreign Affairs Spouses, Partners and Family Association), tak i z jednotlivých evropských zemí. V tomto vydání se dočtete o německé asociaci FFD a o situaci rodinných příslušníků v Německu.

Německá asociace FFD ([www.ffd-im-aa.de](http://www.ffd-im-aa.de)) je jedna z nejstarších v EUFASA. Byla založena již v roce 1963, oficiálně zaregistrovaná v roce 1993. Její původní

název „Familien- und Frauendienst“ (Služba pro rodiny a ženy) byl později upraven na „Familien- und Partnerorganisation im Auswärtigen Amt“ (Organizace rodin a partnerů na MZV), původní zkratka FFD však zůstala zachována. Na rozdíl od všech ostatních asociací nemá FFD jednoho předsedu či předsedkyni, ale tři spolupředsedkyně, kterými jsou v současnosti: Susanne Reichhardt, Claudia Arnold Ziegeler a Chiara Marzi. Exekutivní orgán dále doplňují pokladník a vedoucí jednotlivých komisí (zpravodaj; společenské akce; koordinátoři, transfer na posty, nováčci v úřadě; školy; nákup/koupě; zaměstnání; sociální a právní záležitosti; EUFASA; partneři narození v zahraničí; vdovci, samoživitelé, nemocní). FFD u EUFASA aktuálně reprezentují Sabine Bruns a Ulrike Seibel.

Od roku 2000 má FFD k dispozici tři kanceláře v nové budově MZV, od roku 2005 dokonce i sekretářku na plný úvazek, která je zaměstnankyní MZV.

Patronkou asociace bývala tradičně



*Sabine Bruns v rozhovoru s naší první dámou, paní Livií Klausovou, na pražské konferenci EUFASA*

manželka ministra zahraničních věcí, naposled to byla paní Kinkel. V roce 2004 se patronem FFD stal poprvé ministr zahraničí osobně – Frank Walter Steinmeier.



*Ulrike Seibel*

Důvodů pro tuto změnu bylo několik, hlavně byl však ten, že osobním patronátem ministra je vyjádřen zájem a podpora vedení MZV asociaci rodinných příslušníků. V praxi to znamená, že FFD je více než v minulosti vnímána jako integrální součást MZV a zvýhodňuje to její pozici při jednání s různými složkami MZV.

V roce 2007 byl na sedmi zastupitelských úřadech zahájen pilotní projekt, v jehož rámci je na smlouvu zaměstnáno sedm doprovázejících partnerů jako liaison officer. Jejich úkolem je pomáhat rodinám vyslaných pracovníků při jejich integraci v nové destinaci (školy, zaměstnání pro partnery apod.) Ostatních - více než 80 - liaison officers pracuje bez nároku na odměnu.

Asociace vydává měsíční zpravodaj, který je distribuován jak v rámci centrály, tak i na všechny ZÚ. Obsahuje nabídky kurzů organizovaných MZV, služby poskytované FFD, zajímavé informace z domova a ze zahraničí, nabídky k pronájmu bytů apod.



## Školy a školky

MZV v plném rozsahu hradí poplatky za školy v zahraničí. Platí však, že v místě, kde existuje německá škola, jsou hrazeny pouze poplatky na ní. V ostatních případech je hrazeno školné na adekvátní mezinárodní škole, a pokud není v destinaci ani tato, jsou až do určitého stropu hrazeny poplatky za internátní školu.

MZV nabízí zaměstnancům denní péči o jejich děti ve věku 4 měsíců až 6 let, cena je stejná jako v ostatních berlínských školkách. Školka se nachází v bezprostřední blízkosti budovy MZV a má kapacitu pro 70 dětí. Přednostně jsou přijímány ratolesti zaměstnanců, kteří se právě vrátili z postu v zahraničí.

FFD navíc sama ze své iniciativy vytvořila mateřské centrum, kde je poskytováno bezplatné hlídání dětí ve věku od 2 do 6 let na hodinové bázi.

## Postavení doprovázejících partnerů

Tzv. Příplatek na manželku má u německých kolegů nejenom téměř stejný název jako u nás (Ehepartnerzuschlag), ale je i podobně konstruován. Je vyjádřen procentuálním podílem z platu zaměstnance, je součástí platu a doprovázející partner na něj nemá právní nárok.

Velké rozdíly nenajdeme ani u postavení jiných než manželských párů. Nesezdání (a neregistrovaní) partneři jsou ze strany německého MZV de facto pouze tolerováni. Registrovaní partneři stejného pohlaví však dostávají diplomatický pas a mají například nárok na úhradu výdajů spojených se stěhováním.

## Lékařská péče

Většina zaměstnanců německého MZV je ve služebním poměru (Beamtenstatus) a při pobytu v zahraničí jim vláda propláácí 50-80% zdravotních výdajů. Privátní zdravotní pojišťovny nad to nabízejí doplňkové pojištění na ty výdaje, jež nejsou pokryté pojištěním plynoucím ze služebního poměru.

## Příprava na post

Německé MZV nabízí různé kurzy, například: jazykové, workshopy mezikulturních znalostí, speciální semináře



*Berlín – Ministerstvo zahraničních věcí*

určené pro rodiny vyjíždějící na první post, semináře pro partnery vedoucích misí, workshopy pro doprovázející děti.

## Práce doma a v zahraničí

V případě, že je na ZÚ volné místo, musí být upřednostněn doprovázející partner, pokud má stejnou, či dokonce lepší kvalifikaci než ostatní (místní) uchazeči.

Německé MZV vede vlastní databázi volných pracovních míst jak doma tak i v zahraničí, ale samotná FFD doporučuje svým partnerům, aby prozkoumali i další veřejné databáze, které obvykle obsahují větší množství nabídek.

Důležitým trendem, který lze v téměř padesátileté historii FFD vyzorovat, je emancipace partnerů. Postupně odchází generace diplomatů a jejich manželek, pro něž bylo zcela přirozené následovat svého partnera a vzdát se vlastní kariéry. Nejedna z mých německých známých, jimž je kolem šedesátky, se mě s údivem ptala, zda naše asociace mohou ještě něčeho dalšího dosáhnout. Pro jejich životní model je totiž nabídka pomoci a podpory ze strany MZV a FFD v celku uspokojivá. Byly trochu zaskočené, když jsem jim vysvětlovala, že partneři zaměstnanců MZV, jimž je dnes mezi třiceti a čtyřiceti lety, mají poměrně odlišné potřeby a požadavky. Je to již generace, pro niž dlouhodobý pobyt v zahraničí je běžnou zkušeností již z období studia. Chtějí v zahraničí pracovat a nebyt finančně a společensky závislí na svých partnerech – diplomatech.



Reagovat na tento trend, nasměrovat podle něho činnost asociace a spolupráci s MZV je velkým úkolem nejenom pro FFD,

ale i pro mladší asociace, jakou je například SRP.

Martina Lazarová

## Z RODINNÉHO ALBA – MALÝ FEJETON

*„Sám/sama s dítětem na vyslání, aneb jedna z rad jak přežít“*

Ano, jsou někteří z nás, ti nejdolnější a nejstatečnější, kteří zpravidla neznajíce co je čeká, balí svršky s lehkým úsměvem a s očekáváním, že další 4 roky budou vzrušujícím obdobím jejich života, naplněné prací a rozvíjením obzorů jejich ratolesti. Dlouhé „i“ v posledním slově radši ani nepíšu...

Na základě vlastních zkušeností pocítuji povinnost se s těmito hrdinnými osobnostmi – a není jich v poslední době málo (!) – podělit o jednu zkušenost.

První úsměvy většinou opadnou při zjištění, kolik v nejmenované zemi stojí hlídání dítěte, tedy babysitting. Další pak při zjištění, že v téže zemi nesmí dítě do 10ti let dle zákona během dne zůstat ani hodinu samo a po setmění už vůbec ne. Což tedy představuje problém, protože vůbec nezáleží na tom, že zrovna to vaše desetileté dítě je vzor zodpovědnosti a geniality (jak jinak), ale spíše na tom, jestli si během vaší podvečerní porady na ZÚ před příjezdem delegace někdo ve vašem domě všimne, že dítě je doma samo. Příležitostí je dost – třeba stále se opakující cvičné požární poplachy, které všechny obyvatele obytného domu vyženou ven jak mravence. A pečliví strážci pořádku jsou všude! Takzvaní zodpovědní mravenci.

A tak při vědomí norem dané společností a zdokumentovaných precedentů si představíte novinové titulky typu „Nezodpovědný český diplomat – desetileté dítě 2 hodiny samo doma!!!“, „Náš diplomat svého činu hluboce lituje, prohlašuje mluvčí České ambasády“, případně „Bude člen české mise zbaven diplomatické imunity?“ a zrezignujete, a to vaše dítě, které od pěti let cestuje letadlem bez Vás přes oceán tam a zpět, zabalíte do kokonu neustávající péče babysittrů.

Takže váš cíl zintenzivnit smysl vašeho dítěte pro samostatnost mizí poněkud v nedohlednu. A s ním podstatná část vašeho příjmu ☺.

Nicméně „Alvarez je jen pro statečné a silné“, a to vy jste, tak vydržte!

NJ

## O RODINNÉ POKLADNĚ

*Oznamujeme všem čtenářům, že tento seriál bohužel již nebude pokračovat. Autorka, paní Ivana Čepková, se omlouvá, ale z osobních důvodů nebude do našeho Zpravodaje přispívat svými články.*

## ZPRÁVY O MISÍCH

*Chystáte-li se na výjezd do zahraničí a hledáte-li informace o zemi, kde strávíte příštích několik let, běžný turistický bedekr Vám asi stačit nebude. Potřebujete informace, které turista obvykle neřeší. Jaké jsou soukromé školy v místě vyslání, vezu si s sebou psa - co všechno potřebuji? Ve které bance si mám zřídit účet a budou mi tam fungovat elektronické přístroje z domova nebo je mám radši doma nechat a koupit si je až tam, protože jsou tam neuvěřitelně levné? Tyto a další informace jsou velmi podrobně zpracovány /a pravidelně aktualizovány/ v tzv. Zprávách o misích (ZOM).*

Projekt Zpráv o misích MZV ČR, které jsou koncipovány jako soubor praktických informací z jednotlivých zemí, vznikl na základě obdobných zpráv pro britské diplomaty a

jejich rodiny mj. i na základě podnětů - a za přispění - rodinných příslušníků zaměstnanců MZV. Mnohdy právě rodinní příslušníci mají více informací o vzdělávacím systému, školách, lékařské péči, bydlení v jednotlivých destinacích apod, než samotní zaměstnanci a tyto informace také před výjezdem více potřebují. Databáze je přístupná přes LN MZV (záložka Kancelář nebo na extranetu v záložce Další zdroje/ Zprávy o misích), ale **rovněž** přes **webovou stránku Sdružení rodinných příslušníků (SRP)** - přes zabezpečenou Sekci pro členy. ([http://www.mzv.cz/jnp/cz/srp/sekce\\_pro\\_cleny/zpravy\\_o\\_misich/index.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/srp/sekce_pro_cleny/zpravy_o_misich/index.html))

## NĚKOLIK UKÁZEK z ZOM

### Ázerbájdžán, ZÚ Baku

*kapitola 6. Další informace o zemi působnosti, bod 6.4. Místní zvyky:*

„Je-li některý ze zvyků pro Ázerbájdžánce typický, je to pohostinnost. Pozvání na večeři v Ázerbájdžánu znamená, že host bude zahrnut obrovským množstvím jídla o několika chodech, včetně dezertů, různých salátů, které se v AZ jedí před hlavním chodem, a vše je samozřejmě zakončeno tradičním ázerbájdžánským čajem. Taková večeře se pak obvykle protáhne až na několik hodin. Pokud se večeře koná v restauraci, platí ten kdo zve. Od hosta pozvaného domů se očekává, že přinese dar hostiteli. Může jít o drobné pozornosti, jako např. květiny nebo sladkosti, ale i o hodnotnější dary; záleží na příležitosti. Není ale vhodné, aby host přinesl jako pozornost ovoce, protože ovoce je spojeno s návštěvou nemocného.

V Ázerbájdžánu je také zvykem „uplácet“ malé děti nějakou drobností, nejčastěji sladkostí. Pokud je tedy host pozván domů, měl by si ověřit, zda budou přítomni i děti.

Pozvání by se měla oplácet, pokud to jde; host, který byl pozván do restaurace, by měl oplácet také pozváním do restaurace a naopak.

Také se velmi často stává, že jsou cizinci zváni na svatby. Narozdíl od České republiky se tu nenosí svatební dary, ale host platí určenému rodinnému příslušníkovi sumu, která je buď stanovena předem, nebo záleží na společenském postavení hosta a jeho vztahu ke svatebnímu páru (zda byl host pozván otcem jednoho z páru nebo bratrancem ženichova kamaráda). Je nutné si ověřit, která strana hosta pozvala, protože poplatky většinou vybírají obě strany a zaplatit špatně straně nebo zaplatit přímo hostiteli se považuje za faux pas. Hostovi jsou také na svatbách nabídnuty různé sladkosti a ženám někdy také „khna“, což je speciální barva, kterou se zdobí ruce. Je nevhodné odmítnout sladkosti, v případě „khna“ není urážkou, pokud host odmítne (lze se vyloučit např. na alergii).“

### Uzbekistán, ZÚ Taškent

#### *Elektronické přístroje*

Lze bez problémů používat přístroje z ČR. Elektrické napětí v síti je teoreticky 220V, 50 Hz, elektrické zásuvky jsou často staré ruské (tj. pouze dvě dírky, ale trošičku užší), není však používána ochrana nulováním, proto chybí v zásuvkách kolík. Nově se objevují zásuvky tureckého typu – zemnění na okrajích, ale zase na něj většinou není zem zapojena a ani nula tam není propojena. Prostě jako dříve zapojení na dvě díry. Tato rozdílnost ale nemá vliv na funkčnost elektrického zařízení.

Napětí v síti je velmi nestálé, výkyvy se pohybují v rozmezí 160V – 250V, většinou je podpětí. Většina přístrojů se s touto anomálií dokáže vyrovnat, nelze však z dlouhodobějšího hlediska vyloučit jeho poškození. K zvláště citlivým přístrojům (výpočetní technika) se doporučuje použít stabilizační zařízení. Výpadky a vypínání energie nejsou ničím neobvyklým ani překvapivým. Elektrické rozvody jsou značně zastaralé (z hlubokého sovětského socialismu), náš revizní technik by si všude přišel na své – dokud by ho z toho netrefil šlak.

## **Čína, ZÚ Peking**

### ***Místní síly***

Většina rodin zaměstnává tzv. ayi, která dělá domácí práce podle požadavku, někdy i vaří (čínská jídla). Ayi najde na požádání Správa diplomatických služeb, ale lépe je najít si ji přímo, v tisku a na internetových stránkách pro cizince je dostatek inzerátů. Vyplatí se přitom dbát na (ne)doporučení. Ayi lze zaměstnat na celý nebo poloviční úvazek, nebo i třeba na jeden den v týdnu, záleží na domluvě. Ayi většinou nemluví anglicky.

Na domácí sílu neposkytuje sice MZV ČR žádný příspěvek, ale nebývá drahá, a zvláště pokud pracuje i partner/ka vyslaného pracovníka, je výhodné ji využívat. Pokud je tu možnost a souhlasí ayi i střídaný kolega, je výhodné si zařídit "zdědění" ayi.

Povinnosti, pracovní dobu i plat se s ayi sjednává přímo, resp. pokud je najata přes DSB, stanovuje je DSB, která také přebírá od velvyslanectví veškeré mzdy pro síly, které zprostředkovala. Zaměstnáváte-li ayi soukromě, platíte hotově přímo jí.

Kuchaře i čišníky může poskytnout DSB, pro zajištění společenských akcí se však využívá spíše nabídky cateringových společností (poskytují služby včetně dovozu jídla a obsluhy). Na velvyslanectví je nyní český kuchař pro reprezentační potřeby.

## **Norsko, ZÚ Oslo**

### ***Domácí zvířata***

Držení domácích zvířat v bytě v areálu ZÚ je nutné předem odsouhlasit vedoucím ZÚ. V ostatních bytech (najatých či vlastních) je nutné mít předem souhlas majitele domu (ev. představenstva družstva vlastníků).

K cestě se psem do Norska budete potřebovat tyto dokumenty a vyšetření:

#### *Identifikace*

Zvíře musí být označeno čipem nebo čitelným tetováním. Pokud čip nesplňuje standard ISO Standard 11784 nebo Příloha A k ISO Standard 11785, je povinností majitele obstarat čtecí zařízení. Zvíře musí být označeno před očkovaním proti vzteklině.

#### *Očkování proti vzteklině*

Zvíře musí být očkováno proti vzteklině a musí být proveden serologický test protilátek na vzteklinu v laboratoři schválené EU. Krevní vzorek nesmí být odebrán dříve než 120 dnů po očkování a ne později než v poslední den platnosti očkování. Krevní zkouška nemusí být opakována, pokud je zvíře pravidelně přeočkováváno.

#### *Odčervení*

Odčervení musí být provedeno max. 10 dní před odjezdem z ČR a poté do 7 dnů pobytu v Norsku zopakováno. O obou odčervení (název přípravku a jeho množství) musí být záznam v pase.

#### *Pas*

Zvíře musí mít cestovní pas (modrý - EU) - ve kterém musí být uvedena identifikace zvířete a záznamy o veškerých očkování, odčerveních a o krevní zkoušce.

#### *Hraniční kontrola*

Psi, kočky a fretky přijíždějící do Norska ze zemí EU (kromě Švédska) a jejich doklady musí být na hranicích předloženy ke kontrole – červená zóna..

Další informace v angličtině naleznete na stránce

[http://www.mattilsynet.no/english/import\\_export](http://www.mattilsynet.no/english/import_export)

## **Mongolsko, ZÚ Ulanbátar**

### ***Školy***

V Mongolsku je základní a střední vzdělání sloučené do jedné instituce - děti chodí do stejné školy od 6 do 18 let. Školství je převážně státní neplacené. Ve školách se nosí uniformy, které nejsou jednotné a liší se škola od školy. Je běžné, že z nedostatku místních a personálních kapacit se výuka ve školách dělí na dopolední a odpolední běhy (8-12 a 14-18).

V Ulánbátaru není žádná státní škola s výukou v cizích jazycích. Mezinárodních škol je několik a pro aktuální cenové relace doporučujeme navštívit uváděné webové stránky.

**International School of Ulaanbaatar** ([www.isumongolia.edu.mn](http://www.isumongolia.edu.mn)), IB systém, vyučující jsou cizinci, škola nepoužívá uniformy.

**American School of Ulaanbaatar** ([www.asu.edu.mn](http://www.asu.edu.mn)), kanadský systém výuky, vyučující z Kanady a USA, výuka do 15:20, škola používá své uniformy.

**Orchlon School** ([www.orchlon.mn](http://www.orchlon.mn)), výuka v anglickém jazyce, učitelé cizinci i Mongolové, výuka do 16:05, škola používá své uniformy.

**Ruská škola při ambasádě RF** v MNG, vyučující jsou Rusové, zakončení certifikátem RF standard, škola používá své uniformy.

**Německá škola** Goethe Schule, soukromá mongolská škola s prohloubenou výukou němčiny, vyučující jsou Mongolové a rodilí mluvčí pro výuku jazyků.

*Karolína Siegllová, Nora Jurkovičová*

Dovoluji si informovat, že Personální odbor tento rok zajistil plnou aktualizaci databáze na všech zastupitelských úřadech. **Prosím ty, kteří budou svá ZÚ po několika letech opouštět, tedy vyslané pracovníky i jejich rodinné příslušníky, aby si pozorně přečetli stávající Zprávu o misi a doplnili ji o svá nová zjištění. Jako laskavost pro své nástupce.** Děkuji.

*Nora Jurkovičová, PERS MZV*

## **VOLEBNÍ POZOROVATELSKÉ MISE OBSE A EU - PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOST PRO RODINNÉ PŘÍSLUŠNÍKY**

*Jedním z nejpalčivějších problémů rodinných příslušníků na výjezdu je možnost, či spíše nemožnost pracovní seberealizace. Krátkodobým řešením by pro některé z nás mohla být účast na volebních misích.*

### **VOLEBNÍ POZOROVATELSKÉ MISE OBSE**

Volební pozorovatelské mise OBSE organizuje Úřad pro demokratické instituce a lidská práva (Office for Democratic Institutions and Human Rights; ODIHR).

Volební pozorovatelská mise OBSE může být vyslaná do kteréhokoli z 56 účastnických států. Nejvíce misí bylo v posledních letech vysláno do zemí bývalého Sovětského svazu a Jugoslávie. ODIHR nicméně monitoruje volby i v tradičních demokraciích jako jsou USA, Velká Británie, Kanada aj.

### **Volební pozorovatelé**

Základní tým (Mission Core Team) zahrnuje vedoucího mise, profesionální analytiky se zkušenostmi v oblasti médií, volebních systémů, politiky, práva, otázek menšin, logistiky, statistiky a financí.

**Dlouhodobí pozorovatelé** (Long-Term Observers; LTOs) jsou vysíláni na místo působení 3 až 6 týdnů před dnem konání voleb. Kromě dlouhodobého pozorování volebního procesu včetně předvolební kampaně, mají na starosti organizační záležitosti týkající se krátkodobých pozorovatelů.

**Krátkodobí pozorovatelé** (Short-Term Observers-STOs) přijíždějí cca 4 až 5 dní před otevřením volebních místností a zůstávají cca 7 až 10 dní. Jejich hlavní náplní práce je pozorovat volební proces v poli a zpracovávat hlášení pro ODIHR.

**Parlamentáři** (parliamentarians) také působí jako krátkodobí pozorovatelé. Reprezentují orgány typu Parlamentního shromáždění OBSE či Rady Evropy nebo Evropský parlament.

**Národní podpurný personál** zahrnuje administrativní pracovníky, řidiče, logistické asistenty a překladatele



Podrobné informace na:

[http://www.mzv.cz/mission.vienna/cz/pracovni\\_prilezitosti\\_v\\_mezinarodnich\\_volebni\\_pozorovatelske\\_mise\\_obse/index.html](http://www.mzv.cz/mission.vienna/cz/pracovni_prilezitosti_v_mezinarodnich_volebni_pozorovatelske_mise_obse/index.html)

## **VOLEBNÍ POZOROVATELSKÉ MISE EU („Election Observation Missions“ – EOM)**

Podle neformální dohody s Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě nevysílá EU EOM do účastnických zemí OBSE a zaměřuje se na monitoring voleb v zemích Latinské Ameriky, Afriky, Asie a Oceánie. EOM v zemi působí průměrně 3 měsíce, skládá se z tzv. core teamu a dlouhodobých a krátkodobých pozorovatelů (celková velikost EOM je většinou 50 – 100 osob). EOM formálně vede vybraný poslanec Evropského parlamentu.

EOM jsou financovány z rozpočtu Evropského nástroje pro demokracii a lidská práva (EIDHR). MZV doporučuje účast pozorovatelů za ČR, konečný výběr provádí odpovědné orgány EU (ESVA a FPIS).

Zájemci o EOM musí být řádně registrováni v databázi Election Roster (<http://www.eucom.eu/how-to-become-an-eu-observer-/election-roster>). Každý uchazeč musí absolvovat školení na MZV ČR před tím, než bude moci být na konkrétní misi nominován. Školení se na MZV zpravidla koná jednou ročně. Vzhledem ke značnému počtu pozorovatelů se školení účastní vždy přibližně 15 nejvhodnějších zájemců. Zvláštní důraz při výběru účastníků školení se vzhledem k nedostatku zkušených pozorovatelů s jiným než anglickým jazykem klade na znalosti francouzského, španělského nebo portugalského jazyka.

Dle schváleného Metodického pokynu MZV platí pro nábor nových volebních pozorovatelů následující minimální požadavky:

- státní občanství ČR
- minimální věk 25 let
- znalost anglického, francouzského, španělského nebo portugalského jazyka na výborné úrovni
- řádně vyplněný volební životopis v databázi Evropské komise

Více informací na:

[http://www.mzv.cz/jnp/cz/o\\_ministerstvu/prace\\_v\\_mezinarodnich\\_org/volebni\\_pozorovatelske\\_mise\\_eu.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/prace_v_mezinarodnich_org/volebni_pozorovatelske_mise_eu.html)

*Karolína Siegllová*

## **V PŘÍŠTÍM ČÍSLE ZPRAVODAJE**

### **Děti třetích kultur (3)**

#### ***Jak psychicky zvládnout výjezd či přejezd***

Tento článek, stejně jako dva minulé, vychází z poznatků, závěrů a rad Davida C.Pollocka a Ruth E.Van Reken, autorů knihy *Third Culture Kids. Growing Up Among Worlds, 2009* (Děti třetích kultur. Vyrůstat mezi různými světy.) Zaujala mě důležitá, plná emocí a starostí etapa našich výjezdů a přejezdů – samotný fyzický a psychologický přechod ze země do země, z kultury do kultury. Přechnodné stádium začíná už ve chvíli, kdy se dozvíme, že se skutečně budeme stěhovat. Předchozí naděje a spekulace, zda nám „vyjde“ první, druhá nebo třetí země uvedená v přihlášce na MZV, se najednou změní v jistotu a ocitáme se už prakticky na cestě, vstupili jsme do období změn. Jsme jednou nohou doma, jednou nohou jinde a reálně neustále někde mezi...

*Více příště.*

*Margarita Štěpánková*

Pro zaměstnance MZV ČR a jejich rodinné příslušníky vydává  
SRP - Sdružení rodinných příslušníků zaměstnanců MZV, o.s.  
Loretánské náměstí 5, 118 00 Praha 1, Česká republika  
e-mail: srp.mzv@seznam.cz  
www.mzv.cz/sdruzeni

Redaktorky: Věra Labuťová, Karolína Siegllová

Autoři příspěvků: Roman Krasnický, Martina Lazarová, Lucie Slavíková, Karolína Siegllová, Nora Jurkovičová, Margarita Štěpánková, Ivana Hlavsová, Věra Labuťová, Veronika Vacková

Grafická úprava, sazba, úprava fotografií a ilustrací: Věra Labuťová

Autorka ilustrace: Sylva Kudernová

Autorka loga SRP: Magdalena Svátková

Fotografie: Roman Krasnický, Ivana Hlavsová, Martina Lazarová, Věra Labuťová, Lucie Slavíková-Boucher

Neprodejné.

Toto číslo vyšlo v prosinci 2011 nákladem 200 výtisků. Elektronicky je distribuováno na sekretariáty všech útvarů MZV a všem členům SRP, v tištěné podobě na sekretariáty ZÚ.

Jakékoli přebírání, kopírování, šíření či jiné užití obsahu je možné pouze se souhlasem redakce a uvedením zdroje a autora.

Registrace MVČR: VJ/1-1/63303/06-R

IČO: 27022846